

PŘIPRAVOVANÉ AKCE

14. 4. Pá	NT plemenných beranů Černošín - Ostrovce
15. 4. So	Členská schůze - shromáždění delegátů SCHOK z.s.
22. - 26. 4. (So - St)	Národní výstava hospodářských zvířat, Brno
29. 4. So	Ratibořice, Ovocnické slavnosti v Babiččině údolí, krajský den Královéhradeckého sdružení
30. 4. Ne	Čarodějnice na Zlobici
01. 5. Po	NT plemenných beranů a kozlů na Zlobici
06. 5. So	NT plemenných beranů a kozlů Královéhradeckého kraje, Rýzmburk
12. 5. Pá	Setkání Klubu chovatelů ovcí zwartbles, Farma Nezbedovi, Kojovice
13. 5. So	NT plemenných beranů šumavská ovce, Michlova Hut'
19. 5. Pá	NT plemenných beranů Úbarsko, penzion u Jandů
20. 5. So	NT plemenných beranů a kozlů Košařiska
20. 5. So	Klubová výstava romanovských ovcí Bučice
25. 5. Čt	NT plemenných beranů Abertamy
27. 5. So	NT plemenných beranů a kozlů Strakonice
02. 6. Pá	Členská schůze České asociace stříhačů ovcí, Vrbětice
03. 6. So	Selský den Vrbětice, Mistrovství republiky ve stříhání ovcí, Mistrovství Valašska v ručním stříhání ovcí
10. 6. So	ENT pl. beranů vřesové ovce, NT pl. beranů a kozlů Sedlčany Krajské shromáždění Středočeského krajského sdružení
17. 6. So	Krajská výstava ovcí a koz, VOŠ a SŠVZZ Třebíč
18. 6. Ne	ENT plemene skudde, NT beranů a kozlů (vhodné pro klasif. nad 12 měs.) Nová Ves u Týniště nad Orlicí
23. 6. Pá	Klasifikace plemenných beranů texel ze stáje, Hrusice

AKTUALITA

Změna v Metodice kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace na rok 2023

OVCE: Vyšetření na Maedi-Visnu je od roku 2023 hrazeno chovatelem, provádí se 1x za 3 roky. U chovů, kde se vyšetření na Maedi-Visnu provádělo v roce 2022, platí vyšetření tři roky a bude se opakovat na náklady chovatele až v roce 2025.

KOZY: Vyšetření na Artritidu a encefalitidu koz je od roku 2023 hrazeno chovatelem, provádí se 1x za 3 roky. U chovů, kde se vyšetření na Artritidu a encefalitidu koz provádělo v roce 2022, platí vyšetření tři roky a bude se opakovat na náklady chovatele až v roce 2025.

Zvýhodněné vstupné na ANIMAL TECH

Vážení chovatelé,

rádi bychom Vás jménem Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. pozvali do Brna na **Výstavu hospodářských zvířat od 22. do 26. dubna 2023 (sobota-středa)**. Najdete nás v pavilonu P. Pro nákup vstupenky za zvýhodněnou cenu 60 Kč využijte níže uvedený návod a zaplatte online.

Promo kód: 12L7Z6NV4N (hromadný kód)

Postup registrace firemní pozvánky:

1. jděte na www stránky www.animaltech.cz
2. klikněte na banner „REGISTRACE NÁVŠTĚVNÍKŮ“
3. vyberte veletrh podle pozvánky
4. vyplňte zobrazený formulář a odešlete

Po registraci a platbě online Vám pořadatel veletrhu mailem zašle voucher ve formátu PDF, který si vytisknete. PDF s nárokem na vstup zdarma pak použijte na turniketech u vstupu na veletrh.

Bezplatný vstup na veletrh lze uplatnit i v případě PDF uloženého v mobilním zařízení.

V případě problémů s registrací vstupenky volejte na Helpdesk tel.: +420 541 152 983

Na Vaši návštěvu se těší
Vedení Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.

OBSAH

Kontakty	2
Úvodník	
Úvodník	3
Ze života Svazu	
Výsledky KU ovcí a koz v ČR za rok 2022	3
Výsledky KU koz za rok 2022	8
Reprodukční výkonnost jednotlivých stád ovcí v kontrole užítkovosti v roce 2022	23
Vyhodnocení testace VJH za rok 2022	26
Aukční přehledky plemenných kozlů v roce 2022	28
Produkce plemenných beranů 2022	29
Nové linie beranů zaregistrované v roce 2022	41
NT na plemenné berany a kozly v roce 2023	42
Krajské shromáždění Moravskoslezského kraje	43
Z domova	
Fotoreportáž ze schůzky Klubu zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů	46
Ze světa	
Reportáž z celoevropského setkání Evropské unie chovatelů za snížení ochranného statusu vlků	47
Jak je u nás	
O „zlaté“ farmě Michlovka rodiny Novákových	52
Farma VRBĚTICE Pavla Šeligy	56
Pořád je co se učit	
Jarní ošetřování trvalých travních porostů	60
Veterinář nám radí	
Parazité - návštěvníci nebo zabijáci?	61
Vlnářské tvořivé okénko	
Vezměte do ruky vlnu...	64
Pes - ovčákův pomocník	
Ochrana stád: jsou české chovy připraveny využívat pastevecké psy?	66
Připravované akce	
Pozvánka na ANIMAL TECH Brno	68
Den země v Babiččině údolí	69
Úřední deska	
Metodika kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace na rok 2023	70
Dotace pro chovatele ovcí a koz v roce 2023	72
Zápis z jednání RPKK	73
Zápis z jednání RPKO	77
Společenská rubrika	
Významný den pro paní Ing. Jitku Latečkovou-Foniakovou	80
Šedesátiny Věry Balcarové	80
Šedesátiny Evičky Uxové	81
Inzerce	81

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s.

Chovatelů 500, 252 09 Hradištko
e-mail: info@schok.cz, www.schok.cz
IČO 63109859, DIČ CZ 63109859
Bankovní spojení: Raiffeisenbank 6653093002/5500

vedení plemenných knih ovcí

Zlobice ev. č. 55, 666 03 Malhostovice
Hana Vystrčilová, tel.: 777 754 801
e-mail: pkovce@schok.cz

vedení plemenných knih koz

Chovatelů 500, 252 09 Hradištko
Šárka Kořínková, tel.: 777 754 813
e-mail: pkkoz@schok.cz

Předsednictvo SCHOK z.s.

Předseda

Ing. Richard Konrád, tel.: 777 754 802,
e-mail: konrad@schok.cz

1. místopředseda

Ing. Tomáš Klíma, tel.: 602 321 507,
e-mail: klima@schok.cz

2. místopředseda

Ing. Roman Ciešlar, tel.: 777 754 823,
e-mail: cieslar@schok.cz

Ředitel

Ing. Jiří Huml, tel.: 777 754 821, e-mail: huml@schok.cz

Spolková rada SCHOK z.s.

Ing. Richard Konrád, Ing. Tomáš Klíma, Ing. Roman Ciešlar

Středočeský kraj

Petr Kříž, tel.: 603 825 187, e-mail: ovce.pk@seznam.cz

Jihočeský kraj

Ing. Jan Vejčík, tel.: 721 100 001, e-mail: info@puvodnivalaska.cz

Plzeňský a Karlovarský kraj

Ing. Václav Kovář, tel.: 725 990 159, e-mail: info@arbo.com.cz

Ústecký kraj

Jan Hála, tel.: 777 826 300, e-mail: uestecky@schok.cz

Liberecký kraj

Josef Pulíček ml., tel.: 723 063 442,
e-mail: josef.pulicek2@farmapencin.cz

Královéhradecký kraj

Milada Kvirencová, tel.: 604 706 642,
e-mail: milada.kvirencova@seznam.cz

Pardubický kraj

Michaela Kvisová, tel.: 777 664 636,
e-mail: info@romanovsheep.cz

Vysočina

Ing. Marie Jahodová, tel.: 606 314 379,
e-mail: marie.jahodova@email.cz

Jihomoravský kraj

Ing. Jiří Huml, tel.: 777 754 821,
e-mail: huml@schok.cz

Zlínský kraj

Pavel Slovák, tel.: 606 951 454, e-mail: slovak.pavel@volny.cz

Moravskoslezský kraj

Martin Carbol, tel.: 724 838 791, e-mail: 321.martin@seznam.cz

Předseda PKO

Ing. Martin Hošek, Ph.D. tel.: 777 754 809, 606 319 882,
e-mail: hosek@mendelu.cz

Předseda PKK

Ing. Ladislav Strnad, tel.: 777 754 855,
e-mail: strnad@schok.cz

Revizní komise Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.

Předseda

Mgr. Ján Kováč, tel.: 777 754 808, e-mail: kovac@schok.cz

Členové RK

Ing. Nikola Havrdová, tel.: 607 592 105, e-mail: havrdh@fzt.jcu.cz
Ing. Petr Kotlaba, tel.: 731 159 641, e-mail: kotlaba@agrotrans.cz
Radek Říha, tel.: 728 492 496, e-mail: radek.riha71@gmail.com
Stanislav Zámečník, tel.: 602 733 627,
e-mail: stanislav.zamecnik@seznam.cz

ZPRAVODAJ SVAZU CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ z.s.,

vydává:

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., zapsán ve spolkovém registru Městského soudu v Praze, oddíl L, vložka 74909,
redakce: SCHOK z.s., Zlobice ev. č. 55, 666 03 Malhostovice, www.schok.cz, e-mail: info@schok.cz,
evidováno u Ministerstva kultury ČR pod č. MK ČR E 12925
ISSN 1213-371X

Neprodejně! Zpravodaj je určen členům Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.,
roční členský příspěvek SCHOK z.s. je 450 Kč, příspěvky na rok 2023 můžete poukázat na účet Svazu u Raiffeisenbank
6653093002/5500 (variabilní symbol Vám bude přidělen p o dohodě s redakcí – Mgr. Šárka Dvořáková)
nebo je zaplatit složenkou.

Redakce zpravodaje nezodpovídá za obsah inzerátů.

Redakční rada:

Ing. Richard Konrád, Ing. Vít Mareš, Ing. Jiří Huml, Ing. Tomáš Klíma,
Ing. Martin Hošek, Ph.D., Ing. Roman Ciešlar, Ing. Ladislav Strnad, Mgr. Iva Oukropcová – redaktor

Grafická úprava a tisk:

SET SERVIS centrum reklamy a tisku s.r.o., Helvíkovice 113, 564 01 Žamberk, e-mail: studio@setservis.cz, www.setservis.cz

Distribuce:

5P Agency, Pražákova 876/66, 639 00 Brno
Do tisku předáno 16. 3. 2023, náklad 1 200 ks
Uzávěrka příštího čísla: 26. 5. 2023

■ ÚVODNÍK

Vážení čtenáři, vážení chovatelé,

bude to pomalu rok, co jste si zvolili nové vedení Svazu. Dovoďte mi, abych se pokusil tento uplynulý rok zhodnotit. Byl to rok velmi složitý. Na Ukrajině vypukla válka, která po ekonomické stránce ovlivnila životy nás všech. Došlo k razantnímu zdražení energií, pohonných hmot a také potravin. Našemu Svazu zůstaly zablokované finanční prostředky v bance. Stáli jsme před úkolem zajistit finance na chod našeho Svazu, abychom mohli zvládnout všechny úkoly a akce, které jsme měli naplánované. Díky pomoci vás chovatelů a také pomoci MZe ČR jsme finanční prostředky zajistili a mohli jsme všechny úkoly a akce uskutečnit v plánované podobě. Za to bych chtěl všem zúčastněným moc poděkovat.

Ze strany státu bylo dokončeno schvalování nové Společné zemědělské politiky – Strategický plán na období 2023 až 2027, ve kterém je popsán postup, kam bude směřovat podpora nám sedlákům. Již v letošním roce budeme žádat o podpory na SZIF podle tohoto plánu. Proto bude nutné, abyste se s touto problematikou seznámili. Informace zveřejňujeme na našem svazovém webu nebo je získáte na stránkách SZIF či přímo na pracovištích SZIF.

Na MZe jsme předložili a projednali úpravy sazeb stávajících dotačních titulů týkajících se šlechtění ovcí a koz („2.A“ Národních dotací) a podařilo se vyjednat možnost zařazení nového dotačního titulu na plemenné jehnice a kozičky. Vypracovali jsme a předložili na MZe návrhy na dotační tituly pro zlepšení životních podmínek v chovu ovcí a koz – welfare („20“ Národních dotací). V této době dokončujeme s MZe projednávání těchto materiálů, aby mohly být v létě tohoto roku předloženy na notifikaci Evropskou komisí a pak následně mohly být zařazeny do Zásad národních dotací pro rok 2024. Dokončili jsme společně s ASZ ČR po složitých jednáních s MŽP, MZe a AOPK ČR vypracování a uzákonění Vyhlášky č. 443/2022 Sb. o náhradách z újmy za ztížené zemědělské hospodaření v oblastech s výskytem vlka obecného. Takže po dlouhých letech si mohou naši chovatelé požádat o kompenzaci finančních prostředků, které museli vynaložit pro



zajištění svých stád proti útokům vlků. Žádosti o újmu se podávaly na pracoviště AOPK od 1. 1. do 31. 3. 2023. Podařilo se vyjednat na zemědělském výboru Poslanecké sněmovny ČR úpravu veterinárního zákona a zákona na ochranu zvířat proti týrání, kde byl odstraněn zákaz používání gumiček pro zkracování ocásků u ovcí a koz a možnost provádět kastrace bez znecitlivnění u beránků a kozlíků do 7 dní věku.

Vedení Svazu nadále jedná a bude jednat se státními institucemi o co největší podporu chovu ovcí a koz v ČR a doufá v zastavení poklesu početních stavů ovcí a koz v ČR. Začátkem měsíce února 2023 jsme opět jednali s ministrem zemědělství Ing. Zdeňkem Nekulou, který nám přislíbil svoji podporu této komoditě. Potěšitelné je také to, že dotace na šlechtění ovcí a koz (dotační tituly 2. A.) za rok 2022 byly chovatelům vyplaceny v plných sazbách, jak stanovovaly Zásady.

Vážení chovatelé, v této době vám nastává nejtěžší a zároveň nejhezčí období ve vašich chovech, a to období porodů. Přeji vám, abyste toto období co nejlépe zvládli a měli co nejvíce narozených jehňat a kůzlat, která budou zárukou dalšího zkvalitnění vašich chovů i důležitého ekonomického zúročení. Nám všem přeji hlavně hodně zdraví, uklidnění mezinárodního napětí a tím klid na naší práci.

Ing. Richard Konrád

■ VÝSLEDKY KONTROLY UŽITKOVOSTI OVCÍ A KOZ V ČR ZA ROK 2022

Kontrola užítkovosti ovcí a koz se provádí v souladu se zákonem 154/200 Sb. a stanoveným šlechtitelským programem Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. K základním ukazatelům patří vedle údajů o reprodukci zapojených jedinců a stád sledování růstových schopností u všech plemen ovcí a masných plemen koz (sleduje se váha odchovaných jehňat a kůzlat ve 100 dnech), sledování jatečné hodnoty masných plemen ovcí a koz (provádí se ultrazvukové měření hloubky zádového svalu a výšky podkožního tuku) a sledování mléčné užítkovosti u dojených plemen ovcí a koz, které bylo prováděno upravenými metodami AC – kontrola po provedení odstavu kůzlat nebo jehňat a EC kontrola prováděna u koz bez odstavu kůzlat (provádí se měsíční měření nadojeného mléka a rozbor obsahu mléčných složek – bílkovin, tuku

a laktózy). Od roku 2020 došlo ke změně šlechtitelského programu pro chov koz, byla změněna délka normované laktace na 240 dnů, v metodě EC se provádí během laktace v intervalu 60 dnů a všechny kontroly provádí pracovníci oprávněných osob.

Získané údaje slouží ke stanovení plemenných hodnot jednotlivých plemenných ovcí a koz a jsou využívány při vyhodnocení kontroly dědičnosti.

V roce 2022 tuto činnost v chovu ovcí prováděly tři oprávněné organizace: Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., Ing. Vladimír Bařina, Ph.D. a Dorper asociace CZ z.s. (od této oprávněné osoby údaje nemáme). Kontrolu užítkovosti koz prováděly tři oprávněné organizace: Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., Ing. Jitka Látalová a Ing. Vladimír Bařina, Ph.D.

Vývoj kontroly užítkovosti ovcí od roku 2000 je uveden v tabulce č. 1.

Tab. č. 1 Vývoj výsledků kontroly užitkovosti ovcí ČR v letech 2000/2022

Rok	Počet stád	Počet bahnic ks	Oplodnění v %	Plodnost v %	Intenzita v %	Odchov v %	Přírůstek jehňat g	Stříž vlny v kg
2000	387	14 779	86,9	149,1	129,5	110,0	236	4,2
2001	460	18 015	87,8	148,8	130,7	110,8	240	3,9
2002	504	20 297	89,4	149,7	133,8	113,1	235	4,0
2003	545	25 704	85,7	151,6	129,9	110,0	234	4,0
2004	543	25 637	87,2	149,5	130,3	111,2	243	4,1
2005	544	25 162	84,9	152,3	129,3	110,4	240	4,2
2006	530	24 885	86,5	154,6	133,7	115,0	244	4,5
2007	484	23 348	91,3	159,3	145,6	130,6	252	4,2
2008	469	22 932	89,9	156,5	140,7	122,5	244	4,2
2009	452	23 070	88,3	155,9	137,7	122,1	239	3,8
2010	445	21 551	89,2	155,3	138,5	121,9	247	4,7
2011	465	21 317	90,3	161,2	145,6	126,6	256	2,5
2012	485	23 217	91,2	158,0	144,1	125,4	252	1,2*
2013	507	22 632	90,0	156,9	141,2	123,0	243	1,1*
2014	529	23 553	91,5	159,4	145,9	130,3	250	-
2015	538	23 735	90,2	160,1	144,4	129,1	244	-
2016	527	23 686	90,4	160,1	144,7	127,7	244	-
2017	528	22 491	88,5	160,2	141,7	122,4	243	-
2018**	747	20 791	92,1	161,2	148,5	129,9	244	-
2019**	676	18 390	90,1	154,5	139,2	121,1	244	-
2020**	601	17 078	90,1	157,7	142,0	124,0	243	-
2021**	593	15 558	88,5	155,0	137,2	119,1	247	-
2022**	561	14 646	90,5	160,8	145,5	127,1	246	-
Index 2020/2002 %	-	99,1	104,1	107,8	112,4	115,5	104,2	-

* plemeno shetlandská ovce

** plemena započítána i ve společných stádech

Nárůst stavů ovcí v kontrole užitkovosti od roku 2000 do roku 2003 byl více než 70 %, v dalších třech letech se stavy bahnic v kontrole užitkovosti mírně snižovaly, v letech 2010 a 2011 byl však patrný výraznější pokles na 21 317 ks, který se v roce 2012 zastavil a v letech 2014 až 2016 se stabilizoval na více než 23 500 ks. V roce 2017 až 2022 pokles pokračoval až na 14 646 ks bahnic. To je 13,4 % bahnic chovaných v České republice, pokud vycházíme ze stavů hospodářských zvířat evidovaných Českým statistickým úřadem. Počet bahnic v kontrole užitkovosti v roce 2022 klesl pod počet bahnic zapojených v kontrole užitkovosti v roce 2000! Stále přetrvává nízký počet bahnic v jednotlivých stádech, která jsou v kontrole užitkovosti, což značně zvyšuje náklady na tyto služby. Dochází k nárůstu chovatelsky zajímavých plemen, jako je jakob, jurská ovce, ovce ouessantská, ovce shetlandská, racka, ovce vřesová a walliserská, která jsou chována ve velmi

malých stádech. Výrazný nárůst je u masného plemene texel, dojeného plemene lacaune i východofríské ovce. Významný je pokles u genetického zdroje šumavské ovce a u hospodářsky významných plemen, jako je charollais, německá černo-hlavá ovce, merinolandschaf a cigája, u plodného plemene romanovská ovce. U ostatních nevyjmenovaných kombinovaných a masných plemen byly v porovnání s rokem 2021 počty zapojených bahnic do kontroly užitkovosti stabilizované. Ve sledovaných užitkových vlastnostech reprodukce – plodnost na obahněnou, intenzita, odchov i růstové schopnosti jehňat mají dlouhodobý pozitivní trend. Produkce potní vlny, jako nepovinný ukazatel, se přestal sledovat. Svaz chovatelů ovcí a koz z.s. chce při realizaci šlechtitelského programu zvýšit důraz na kvalitu plemenářské práce a tím podpořit chovatele s nejlepší užitkovostí. Systematickou selekcí špičkových zvířat chceme dosáhnout trvalého nárůstu sledovaných

užitkových vlastností.

Podrobný přehled výsledků kontroly užitkovosti ovcí za rok 2022 s rozlišením čistokrevných zvířat a kříženců je uveden v tabulce č. 2.

V roce 2022 bylo do kontroly mléčné užitkovosti dojených plemen ovcí zapojeno 1 488 bahnic, u nichž byla uzavřena normovaná laktace. Kontrola užitkovosti se prováděla ve 20 stádech. S ukončenou laktací bylo 154 bahnic plemene východofríské ovce, 964 bahnic plemene lacaune a 370 kříženek. Od roku 2013 bylo přistoupeno ke změně výpočtu celkové produkce mléka za dojnou periodu z původních 240 na 150 dnů. Celkem bylo dosaženo za 150denní dojnou periodu průměrné produkce 307 kg mléka o tučnosti 6,13 %, obsahu bílkovin 5,64 % a laktózy 4,65 %. Čistokrevné ovce plemene lacaune dosáhly nejvyšší celkovou produkcí mléka za laktaci, celkovou produkcí tuku za dojnou periodu a celkovou produkcí bílkovin za dojnou periodu. Výsledky podle jednotlivých chovů a plemen jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Ing. Vít Mareš

Podle údajů ČSÚ se celkové stavy koz v České republice opět snížily na 24.607 ks k 1. 4. 2022, tj. 3,2% pokles početních stavů proti roku 2021 (- 802 ks). V kontrole užitkovosti bylo v roce 2022 zapojeno 3.842 kusů koz (tabulka 1 výsledků KU koz), což je 15,60 % koz chovaných v České republice. Stále tedy přetrvává nízký počet koz zapojených do kontroly užitkovosti. Největší zastoupení mají v kontrole užitkovosti naše národní plemena. I u nich však také došlo v roce 2022 ke snížení početních stavů v KU. Koz bílých krátkosrstých bylo zapojeno 1.893 kusů (-196 ks proti roku 2021), což je 49,27 % z celkového počtu koz v KU. Hnědých krátkosrstých koz bylo 777 kusů (- 48 ks), což je 20,22 %, anglonubijských koz bylo 419 ks (- 11 ks), což je 10,91 %. Masná plemena koz zastupují v KU burské kozy, kterých bylo zapojeno 168 kusů (- 16 ks), což je 4,37 %. Kříženců dojených plemen koz bylo v KU evidováno 438 kusů (- 18 ks), což je 11,40 %. Ostatní plemena koz jsou v KU zastoupena malými počty zvířat. Výsledky užitkovosti jednotlivých plemen koz jsou uveřejněné v tabulce č. 2 výsledků KU koz za rok 2022.

Ing. Richard Konrád

Tab. č. 2 Výsledky kontroly užitkovosti ovcí za rok 2022

Plemena		Stád	Bahnic ks	Oplodnění (%)	Plodnost (%)	Intenzita (%)	Odchov (%)	Zváženo (%)	Hmotnost kg			Přírůstek 100 dnů (g)
									nar.	osdt.	100 d	
AL	ALPSKÁ OVCE		48	29,2	185,7	54,2	33,3	33,3	2,9	0	26,7	237
AL	včetně kříženců	7	77	29,9	173,9	51,9	32,5	32,5	3	0	26,4	233
BG	BERGSCHAF		82	80,5	116,7	93,9	76,8	30,5	3,5	0	23,1	195
BG	včetně kříženců	3	89	79,8	119,7	95,5	77,5	34,8	3,5	0	23,8	203
C	CIGÁJA		36	100	175	175	152,8	105,6	2,9	0	21	181
C	včetně kříženců	4	106	99,1	168,6	167	143,4	72,6	3	0	24,1	211
CF	CLUN FOREST		256	93	183,6	170,7	157	149,6	3,3	14,4	28,4	251
CF	včetně kříženců	23	275	93,1	182,4	169,8	156,7	148	3,3	14,4	28,4	251
J	JAKOB		31	100	174,2	174,2	158,1	141,9	3	0	20,3	172
J	včetně kříženců	4	32	100	175	175	159,4	143,8	3	0	20	170
JS	JURSKÁ OVCE		52	100	146,2	146,2	136,5	111,5	3,6	0	23,6	199
JS	včetně kříženců	3	52	100	146,2	146,2	136,5	111,5	3,6	0	23,6	199
K	ROMNEY		2291	90	163,7	147,4	134,1	117,3	3,2	15,8	30,6	274
K	včetně kříženců	38	2361	90,4	163,5	147,8	134,6	117,4	3,2	15,8	30,5	274
KA	KAMERUNSKÁ OVCE		161	93,2	162	150,9	144,7	129,8	2,2	0	16,4	142
KA	včetně kříženců	15	161	93,2	162	150,9	144,7	129,8	2,2	0	16,4	142
KH	KERRY HILL		39	89,7	145,7	130,8	125,6	135,9	3,2	0	26,6	235
KH	včetně kříženců	4	39	89,7	145,7	130,8	125,6	135,9	3,2	0	26,6	235
L	LEIN		19	100	147,4	147,4	126,3	0	3	0	0	0
L	včetně kříženců	1	19	100	147,4	147,4	126,3	0	3	0	0	0
ML	MERINOLANDSCHAF		333	94,9	158,5	150,5	137,2	118	3,1	10,9	29,6	265
ML	včetně kříženců	14	426	95,3	156,9	149,5	134,7	114,3	3,1	10,9	29,8	266
OU	OUESSANTSKÁ OVCE		207	94,2	100	94,2	89,9	85	1,5	0	9,2	78
OU	včetně kříženců	27	208	94,2	100	94,2	89,4	84,6	1,5	0	9,2	78
RC	RACKA		8	87,5	100	87,5	62,5	50	3,8	0	19,5	157
RC	včetně kříženců	1	8	87,5	100	87,5	62,5	50	3,8	0	19,5	157
S	ŠUMAVSKÁ OVCE		1377	89,6	130	116,5	106	78,4	3,4	0	21,6	182

Plemena		Stád	Bahnic ks	Oplodnění (%)	Plodnost (%)	Intenzita (%)	Odchov (%)	Zváženo (%)	Hmotnost kg			Přírůstek 100 dnů (g)
									nar.	osdt.	100 d	
S	včetně kříženců	30	1396	89,5	130,2	116,5	106	78,7	3,4	0	21,5	181
SD	SKUDDE		105	95,2	132	125,7	120	111,4	2,2	0	14,7	124
SD	včetně kříženců	8	105	95,2	132	125,7	120	111,4	2,2	0	14,7	124
SH	SHETLANDSKÁ OVCE		107	80,4	145,3	116,8	113,1	108,4	2,2	0	17,3	151
SH	včetně kříženců	7	107	80,4	145,3	116,8	113,1	108,4	2,2	0	17,3	151
V	VALAŠKA PŮVODNÍ		1043	90,5	135,5	122,6	106,4	92,2	3,3	10,4	20,8	174
V	včetně kříženců	56	1046	90,5	135,5	122,7	106,5	92,1	3,3	10,4	20,8	175
VR	VŘESOVÁ OVCE		351	96,3	132,8	127,9	119,4	114	3,3	0	26,3	230
VR	včetně kříženců	19	351	96,3	132,8	127,9	119,4	114	3,3	0	26,3	230
WL	WALLISERSKÁ OVCE		14	85,7	158,3	135,7	107,1	78,6	3	0	29,9	268
WL	včetně kříženců	3	14	85,7	158,3	135,7	107,1	78,6	3	0	29,9	268
XX	včetně kříženců	14	48	66,7	178,1	118,8	102,1	77,1	2,8	0	27,5	247
ZV	včetně kříženců	1	6	83,3	100	83,3	83,3	0	3,8	0	0	0
ZW	ZWARTBLES		467	75,6	177,6	134,3	115,8	104,5	3,2	0	29,5	263
ZW	včetně kříženců	28	491	76,4	178,9	136,7	118,3	107,5	3,3	0	29,4	261
Kombinovaná plemena												
Celkem/stád ks		310	7417	89,4	149,6	133,7	120,8	102,7	3,2	11,7	25,9	228
BE	BERRICHONE DU CHER		95	98,9	156,4	154,7	121,1	110,5	3,1	0	27,4	244
BE	včetně kříženců	15	159	98,1	144,2	141,5	117,6	111,3	3,2	0	27	238
CH	CHAROLLAIS		217	97,2	176,3	171,4	153	133,6	3,1	0	28,5	255
CH	včetně kříženců	12	222	96,4	176,2	169,8	151,8	130,6	3,1	0	28,5	255
DP	DORPER		45	102,2	150	153,3	126,7	122,2	3,1	0	38,4	353
DP	včetně kříženců	2	45	102,2	150	153,3	126,7	122,2	3,1	0	38,4	353
H	HAMPSHIRE		91	96,7	165,9	160,4	153,8	139,6	3	0	26,5	235
H	včetně kříženců	4	91	96,7	165,9	160,4	153,8	139,6	3	0	26,5	235
NC	NĚMECKÁ ČERNOHLAVÁ		71	66,2	127,7	84,5	71,8	45,1	3,4	0	24,6	213
NC	včetně kříženců	6	107	65,4	131,4	86	73,8	29,9	3,4	0	24,6	213
OD	OXFORD DOWN		260	93,1	176	163,8	141,2	129,6	3	16,2	29,8	269
OD	včetně kříženců	12	270	94,1	176,4	165,9	144,1	128,9	3	16,2	30	270
SF	SUFFOLK		2309	90,6	169,3	153,4	135,8	118,4	3,1	13,1	30,4	273
SF	včetně kříženců	87	2750	90,3	167,1	150,9	132,5	116	3,1	13,1	30,6	275
T	TEXEL		1020	91,1	161	146,7	111,4	103	3,3	0	30,4	272
T	včetně kříženců	42	1074	90,8	160,6	145,8	111	102	3,3	0	30,4	272
Masná plemena												
Celkem/stád ks		180	4718	90,9	165	149,9	127,7	112,7	3,1	13,4	30,2	271
O	včetně kříženců	1	4	100	125	125	100	75	3,3	0	37,9	346
R	ROMANOVSKÁ OVCE		382	78,3	289	226,2	192,9	179,6	2,5	0	27,5	250
R	včetně kříženců	32	432	78	282,2	220,1	185,4	172,9	2,5	0	27,4	249
Plodná plemena												
Celkem/stád ks		33	436	78,2	280,4	219,3	184,6	172	2,5	0	27,4	249
DS	včetně kříženců	2	55	83,6	108,7	90,9	87,3	0	3,6	0	0	0
LA	LACAUNE		1126	101,2	162,9	164,9	128,2	0,2	3	0	28,2	252
LA	včetně kříženců	19	1463	98,6	162	159,7	128,5	2,9	3	0	26,2	231
SL	včetně kříženců	2	46	89,1	122	108,7	104,3	0	3,4	0	0	0
VF	VÝCHODOFRÍSKÁ OVCE		405	91,4	194,3	177,5	159	11,1	3	0	26,5	235

Plemena		Stád	Bahnic ks	Oplodnění (%)	Plodnost (%)	Intenzita (%)	Odchov (%)	Zváženo (%)	Hmotnost kg			Přírůstek 100 dnů (g)
									nar.	osdt.	100 d	
VF	včetně kříženců	15	511	92,4	197,5	182,4	165,4	8,8	3	0	26,5	235
Dojená plemena												
Celkem/stád ks		38	2075	96,4	168,3	162,3	136	4,2	3	0	26,3	233
CELKEM v KU/stád ks		561	14646	90,5	160,8	145,5	127,1	94	3,1	12,6	27,7	246

Vysvětlivky: XX kříženci bez původu, ZV zušlechtná valaška, O olkuská ovce, DS slovenská dojná ovce, SL dojná syntetická linie, DP v KU mimo Dorper asociaci CZ z.s.

Tab. č. 3. Výsledky kontroly užítkovosti dojených ovcí 2022

TYP KU	PLEMENO	OBVOD	CHOVATEL	OVCE S LAKTACÍ KS	UŽÍTKOVOST KG	TUK %	TUK KG	BÍLKOVINY %	BÍLKOVINY KG	LAKTÓZA %	LAKTÓZA KG	SUŠINA %	SUŠINA KG
AC	LA	OBVOD 20244	STATEK HORNÍ DVORCE	353	407	5,28	21,5	5,64	22,9	4,74	19,3	10,99	44,7
AC	LA	OBVOD 30904	HOR.STATEK ABERTAMY	5	185	6,68	12,4	5,41	10,0	4,34	8,0	10,38	19,2
AC	LA	OBVOD 30915	ZEM.SP.JINDŘICHOVICE	32	162	7,15	11,6	5,86	9,5	4,32	7,0	10,74	17,4
AC	LA	OBVOD 40630	LAUŠMAN JAKUB	17	261	6,37	16,6	5,63	14,7	4,51	11,8	10,75	28,1
AC	LA	OBVOD 50103	TEJNIOVÁ KATEŘINA	5	265	6,50	17,3	6,30	16,7	4,66	12,4	11,59	30,8
AC	LA	OBVOD 50572	MENČÍKOVÁ MONIKA	167	320	7,36	23,5	5,32	17,0	4,72	15,1	10,64	34,0
AC	LA	OBVOD 61036	FARMA OSTROVEC s.r.o	92	393	5,89	23,2	5,65	22,2	4,84	19,0	11,10	43,6
AC	LA	OBVOD 70291	PROKEŠ JIŘÍ	84	467	5,85	27,3	5,35	25,0	4,84	22,6	10,80	50,4
AC	LA	OBVOD 70965	HRDLIČKA MICHAL	106	360	7,74	27,9	6,69	24,1	4,18	15,1	11,49	41,4
AC	LA	OBVOD 71063	ONDRUCH TOMÁŠ ING.	103	205	7,04	14,4	5,99	12,3	4,51	9,3	11,11	22,8
AC	LA	CELKEM PLEMENO LACAUNE		964	356	6,16	22,0	5,70	20,3	4,68	16,7	10,98	39,1
AC	O	OBVOD 20506	GREEN OAK s.r.o.	2	159	5,21	8,3	5,43	8,7	4,99	7,9	10,99	17,5
AC	O	OBVOD 30904	HOR.STATEK ABERTAMY	143	195	6,49	12,6	5,36	10,5	4,59	8,9	10,55	20,6
AC	O	OBVOD 30915	ZEM.SP.JINDŘICHOVICE	99	158	7,04	11,1	5,84	9,2	4,39	6,9	10,83	17,1
AC	O	OBVOD 40630	LAUŠMAN JAKUB	120	255	5,81	14,8	5,41	13,8	4,78	12,2	10,79	27,5
AC	O	OBVOD 50103	TEJNIOVÁ KATEŘINA	6	286	6,75	19,3	6,33	18,1	4,51	12,9	11,46	32,7
AC	O	CELKEM KŘÍŽENCI		370	206	6,31	13,0	5,51	11,3	4,61	9,5	10,73	22,1
AC	VF	OBVOD 10126	NA PODSKÁLE s.r.o.	34	193	5,35	10,3	5,26	10,1	4,78	9,2	10,65	20,5
AC	VF	OBVOD 10207	RÁKOSNÍK PETR	4	387	6,76	26,2	5,08	19,7	4,62	17,9	10,30	39,9
AC	VF	OBVOD 20411	KREJZLÍKOVÁ VERONIKA	24	262	5,76	15,1	5,55	14,5	4,60	12,0	10,84	28,4
AC	VF	OBVOD 20506	GREEN OAK s.r.o.	18	257	4,59	11,8	4,92	12,6	4,93	12,7	10,47	26,9
AC	VF	OBVOD 40130	SABÁČEK MICHAL	31	249	5,46	13,6	5,49	13,7	4,62	11,5	10,72	26,7
AC	VF	OBVOD 40234	PRŮCHA RADEK	13	215	4,29	9,2	5,55	11,9	5,01	10,7	11,18	24,0
AC	VF	OBVOD 40622	JAKUBŮ PAVLA	4	162	3,94	6,4	6,16	10,0	3,76	6,1	10,04	16,2
AC	VF	OBVOD 61203	KREJČÍ ANTOINETTE	5	196	4,39	8,6	5,55	10,9	3,96	7,8	10,10	19,8
AC	VF	OBVOD 71080	BORÁK JOSEF	17	293	6,00	17,6	5,45	16,0	3,35	9,8	9,65	28,2
AC	VF	OBVOD 71082	BLIŽNÁK LADISLAV	4	325	6,67	21,7	4,77	15,5	4,80	15,6	10,41	33,9
AC	VF	CELKEM PLEMENO VÝCHODOFRÍSKÁ OVCE		154	243	5,41	13,2	5,35	13,0	4,51	11,0	10,52	25,6
AC		CELKEM ČESKÁ REPUBLIKA		1488	307	6,13	18,8	5,64	17,3	4,65	14,3	10,90	33,5

REPRODUKČNÍ VÝKONNOST JEDNOTLIVÝCH STÁD OVCÍ V KONTROLE UŽITKOVOSTI V ROCE 2022

Podle výsledků kontroly užítkovosti za rok 2022 jsme sestavili žebříčky stád podle produkce „masa na bahnici za rok“. Do zpracování byly zařazeny jen bahnice a jejich potomstvo s podílem krve 100 % a 93,75 % posuzovaného plemene – tedy čistokrevní jedinci a stáda s minimálním počtem pěti aktivních bahnic – bahnice se záznamem o reprodukci a stáda s údaji o vážení jehňat ve 100 dnech. Do přehledu bylo započteno 337 stád ovcí v kontrole užítkovosti 29 plemen, které jsme rozdělili na skupiny podle typu – kombinovaná plemena, masná plemena, plodná a dojená plemena.

V rámci kombinovaných plemen bylo hodnoceno 210 chovů 19 plemen, z toho bylo 175 stád s počtem bahnic od 5 do 49 ks a 35 stád s počtem bahnic nad 50 ks. U masných plemen bylo hodnoceno 108 chovů 8 plemen, z toho bylo 81 stád s počtem bahnic od 5 do 49 ks a 27 stád s počtem bahnic

nad 50 ks. U plodných a dojených plemen bylo hodnoceno 19 chovů 2 plemen, z toho bylo 17 stád s počtem bahnic od 5 do 49 ks a 1 stádo s počtem bahnic nad 50 ks. Celkem bylo hodnoceno 273 stád s počtem bahnic od 5 do 49 ks a 64 stád s počtem bahnic nad 50 ks.

Pořadí jednotlivých chovů v absolutním pořadí bez rozdílů plemen i podle jednotlivých skupin a podle velikosti stád je uvedeno v následujících tabulkách. Úplný přehled všech 337 stád podle plemen je umístěn na našich internetových stránkách – výsledky kontroly užítkovosti – pořadí chovů ovcí www.schok.cz.

Nejlepším chovatelům ve všech kategoriích gratulujeme.

Ing. Vít Mareš

Výsledky odchovu jehňat za rok 2022 do 50 bahnic bez rozdílů plemen

Pořadí	Prod. na	Bahnic	Zváženo		Hmotnost	Stádo	Plemeno, Chovatel
	bah. kg/rok	ks	ks	%	100/kg		
1.	118,0	7	24	342,9	34,4	10862	R Hradištka, Vjater Miroslav
2.	100,9	11	34	309,1	32,7	10506	R Kozohlody, ing. Šlejtr Josef
3.	97,4	12	42	350,0	27,8	61413	R Vepřová, Zych Radek
4.	96,2	33	103	312,1	30,8	50376	R Žumberk-Částkov, Kvisová Michaela
5.	90,3	20	57	285,0	31,7	10961	R Říčany, Ing. Zajíček Petr
6.	89,5	17	50	294,1	30,4	30461	R Běhařov, Denk Jiří
7.	88,2	6	18	300,0	29,4	10501	R Vrdy, Vízner Jiří
8.	75,4	12	29	241,7	31,2	60570	R Provodov, Dobeš Libor
9.	74,3	14	25	178,6	41,6	50722	SF Lično, TEKRA Družstvo
10.	73,8	6	15	250,0	29,5	51002	J Strážné, Žižková Petra
11.	71,2	11	23	209,1	34,1	61006	ZW Lhotice, Čapková Petra
12.	69,0	33	63	190,9	36,2	50707	CF Pěčín, Ing. Neuwirth Martin
13.	65,4	14	23	164,3	39,8	10505	CH Mirošovice, MVDr. Vencel Josef
14.	64,8	13	21	161,5	40,1	50250	SF Loučná Hora, Draštík František
15.	63,7	27	44	163,0	39,1	50173	SF Olešenka, Dvorský statek s.r.o.
16.	63,1	14	25	178,6	35,4	10409	SF Hradec, Dlabal František
17.	62,7	25	50	200,0	31,3	70153	T Dvorce, Ing. Hanáček Antonín
18.	62,4	29	56	193,1	32,3	60105	ML Kunštát na Moravě, Ing. Vítek Vladislav
19.	61,9	13	24	184,6	33,5	10608	CF Živonín, Korecká Helena
20.	61,7	20	39	195,0	31,7	51104	SF Libchavy, Petrlák Vlastimil
21.	61,2	31	42	135,5	45,1	40401	SF Rychnov, Sokol Pavel
22.	61,0	9	14	155,6	39,2	40218	ZW Chříbská, ing. Machač Jan
23.	59,9	13	21	161,5	37,1	70173	SF Milíkov, Staszowski Michal
24.	59,3	11	17	154,5	38,4	50183	ZW Tis, Kříž Aleš
25.	56,6	6	9	150,0	37,7	50526	BE Otovice, Pašta Josef

VÝSLEDEK TESTACE VÝKRMNOSTI A JATEČNÉ HODNOTY V ROCE 2022

V loňském roce jsme opět v rámci sběru doplňkových informací ze šlechtění našich čistokrevných populací ovcí provedli i test výkrmnosti a jatečné hodnoty. Ten se provádí na nejméně šesti synech po jednom beranovi a v jednom stádě je třeba srovnávat nejméně dva plemeny mezi sebou. V uplynulém roce se zapojili tradiční tři chovatelé, u kterých se test prováděl i v minulých letech.

Dvě skupiny zwartblesů po otcích Zachari a Zoltán byly testovány u Martina Hoška v Mohelně. Přes chovatelův vtíravý pocit, podpořený pohledem na čísla do tabulky, že beránci nebyly žádní šampioni, statistika až tak krutě nevypadá. Věk je jeden z nejnižších za mnoho let, přírůstek průměrný, výtěžnost, zmasilost a minimální protučnění na zwartblese standardní. Nadprůměrně, vzhledem k relativně lehkým jatečným trupům, potom vychází podíl kýty z JUT a podíl masa v kýtě. Protučnění je slabé u plemene téměř vždy, dokreslují to slabé protučnění JUT jako celku, nízký podíl ledvinového loje i zanedbatelný podíl loje na kýtě. Skutečnost je mnohdy taková, že musí řezník často odříznout alespoň kousek povrchového vaziva ze zadní strany kýty a trochu z pánevní dutiny, aby kolonka v tabulce nezůstávala trapně prázdná a dalo to dohromady 15-20 gramů tuku!

U romanovských beránek, které jsme testovali u Michaely Kvisové, a to již po třetí za sebou, vidíme v prvních čtyřech parametrech téměř shodné údaje, dále potom v šestém a předposledním sloupci, jako je tomu u dvou skupin zwartblesů. Ke změně ale dojdeme ve sloupci pátém u jatečné výtěžnosti a sedmém až jedenáctém, kde jsou parametry obou skupin hodnocených beránek vyrovnané a zcela srovnatelné s hodnotami z minulých let testace. Ukazuje nám to, že intenzivně rostoucí romanovští beránci mají své místo na slunci, vlastně na trhu :).

Po několikaleté pauze jsme měli opět možnost posoudit parametry VJH i u valašských ovcí z chovu Michala Milerského. A tentokrát je to o to zajímavější, že nebyly srovnávány valašky pouze jako matky čistokrevných jehňat nebo kříženci po jiném plemeni použitým do takzvané finální pozice. Jedna z variant do testu byla zvolena z kříženek valaška x merinolandschaf ponechaných v chovu po předchozích testech VJH, kdy nyní posloužily jako matky pro křížení s beranem suffolk v otcovské pozici pro produkci finálních hybridů pro jatečné účely. Chovatel se přiblížil tímto trojplemenným hybridem standardní produkci jatečných jehňat například v Anglii. Tam je tímto způsobem produkována drtivá většina jehňat v užitkových chovech. Celé je to ale založené na čistokrevném chovu skotských černohubek a velšských horských ovcí na horských farmách. Obě plemena se typem a užitkovostí dají přirovnat k našim ovcím valašským nebo šumavským, jehně jsou prodávány na farmy do lepších podmínek. Tam jsou v rámci pyramidy, nám známé hlavně z chovu prasat, připouštěny berany kombinovaných rámcových plemen, které v rámci heterozního efektu ke skromnosti a mateřským vlastnostem přidávají plodnost a mléčnost. Tyto takzvané mule jsou potom prodávány na komerční užitkové chovy, kde v otcovské pozici stojí terminální berani a veškeré potomstvo končí na jatkách. Vše je řízeno trhem, tradicí, aukcí atd.

I nám se zde rýsuje výrazný pozitivní efekt těchto trojplemenných kříženců. Netřeba rozebírat každý sloupec, tabulka mluví jasně. Krásné jsou především jatečná výtěžnost kříženců, podíly kýty v JUT a celková zmasilost dle SEURP.

Předpokládejme, že i v letošním roce se pro zlepšení šlechtění dopracujeme k podobně zajímavým výsledkům jako v roce loňském. Stále se na tomto místě snažím na chovatele apelovat, ať využijí šance se o svých zvířatech, zejména plemenných beranech, dozvědět něco navíc. I letos je možnost otestovat až dvacet skupin po různých otcích. Chce to jen trochu snahy a dobré vůle!

Ing. Martin Hošek, Ph.D.
Předseda RPKO

Test VJH 2022 - Berani

Beran	Plemeno	Chovatel	Věk na konci testu	Živá hmotnost na konci testu	Denní přírůstek	Hm. JUT	Jatečná výtěžnost	Zmasilost SEURP	Protučnělost SEURP	Leďv. loje	Kýty	Masa v kýtě	Kostí v kýtě	Tuku v kýtě	Plocha kotlety
			dny	Kg	g/den	Kg	%	body	body	%	%	%	%	%	cm ²
ZACHARI	ZW	Hošek	123,7	28,30	229,4	13,73	45,40	3,17	1,00	0,344	36,93	74,06	24,56	1,38	11,28
ZAC-0001			5,2	2,68	26,0	1,48	1,78	0,41	0,00	0,095	1,67	2,90	2,07	0,89	0,59
ZOLTAN	ZW	Hošek	127,7	33,67	263,8	16,33	46,17	4,00	1,33	0,458	35,70	76,77	21,91	1,32	12,13
ZOL-0015			8,6	3,08	17,9	1,93	2,08	0,00	0,52	0,099	0,94	1,79	1,86	0,25	1,14
ROLAND	R	Kvisová	123,9	31,09	250,9	13,50	41,05	3,29	2,93	0,860	32,72	71,07	27,73	1,20	10,02
ROL-0092			2,9	5,65	44,5	2,41	2,96	0,70	0,45	0,266	1,67	1,96	2,31	1,04	2,23
ROSEN	R	Kvisová	134,0	29,63	220,8	12,67	40,11	3,08	2,83	1,131	33,94	71,08	27,44	1,48	10,56
ROS-0238			6,0	4,30	27,7	2,03	1,70	0,66	0,52	0,168	1,10	1,42	1,05	0,84	1,18
VALVEJ	V	Milerský	149,0	25,05	145,3	9,61	40,38	1,80	1,80	1,009	33,98	63,68	29,60	6,72	8,39
VAV-0012			7,9	2,29	20,2	0,42	2,53	0,41	0,41	0,197	1,27	2,22	1,59	1,11	1,31
SELICITAS	VxSF	Milerský	145,3	28,21	170,3	11,36	42,30	2,33	2,33	1,083	33,82	64,79	27,47	7,74	9,24
SEL-0035			8,0	3,61	24,8	1,70	1,20	0,52	0,52	0,121	1,35	1,70	0,96	2,51	0,78
SELICITAS	(VxML) xSF	Milerský	143,3	32,85	205,0	13,54	43,40	3,40	2,60	1,134	34,64	67,58	26,09	6,33	10,87
SEL-0035			7,7	2,41	17,4	1,07	1,30	0,52	0,52	0,516	1,11	0,91	1,70	1,24	0,91

AUKČNÍ PŘEHLÍDKY PLEMENNÝCH KOZLŮ V ROCE 2022

Vážení čtenáři, rád bych vás seznámil s počty oklasifikovaných kozlů za rok 2022.

Celkem bylo oklasifikováno a zařazeno do plemenitby 263 kozlů (viz tabulka v rámci výsledků KU koz), což je o 3 kozly méně než v roce 2021. Je to 92 % z celkového počtu 286 předvedených kozlů. Klasifikací neprošlo 23 kozlů. Pro závažné exteriérové vady bylo 6 kozlů vyřazeno, což je 2,1 % z počtu kozlů předvedených, 17 kozlů bylo odročeno pro převážně nižší hmotnost, což je 5,9 %. Ve třídě ER bylo klasifikováno 92 kozlů (35 %), ve třídě EA 134 kozlů (51 %), ve třídě EB 34 kozlů (13 %) a ve třídě IA 3 kozli (1 %).

V produkci dle linií byli vyprodukováni u plemene koza bílá krátkosrstá tyto kozlíci: Bera 3, Bernd 3, Bumsi 4, Cesar 2, Curt 0, Emil 0, Ferda 3, Hektor 3, Kardinál 0, Karele 0, Karli 0, Kaspar 2, Krasus 3, Lax 3, Mohykán 0, Molch 13, Romeo 3, Rudi 15, Sambo 5, Vesmír 0, Zub 9 Zuzek 0. Celkem zařazeno do plemenitby 71 kozlíků. Kritická stále zůstává situace u linie ROMEO. I když se odchováli tři kozli této linie, stále je počet jedinců této linie velmi nízký - 9 kusů. To samé platí i o linii VESMÍR (7 ks). Početné není zastoupení kozlů ani u linií CURT (13 ks), HEKTOR (14 ks), KARLI (14 ks), ZUZEK (14 ks) a nově linie KARDINAL (13 ks). V letošním roce se proto musíme opět zaměřit na záchranu těchto linií.

U plemene koza hnědá krátkosrstá je situace o něco lepší než u koz bílých. Počet kozlů dle linií je v plemenitbě zatím celkem dostatečný. Letošní produkce je následující: Hansi 2, Herman 3, Hermes 5, Javor 8, Ještěd 7, Othello 1, Pauli 0, Poldi 0, Roklan 7 a nová linie Rohan 10. Do plemenitby bylo zařazeno celkem 43 kozlíků. Začíná nám však klesat počet kozlů linie POLDI (13 ks) a PAULI (19 ks). I když byl vyprodukován jeden kozel linie OTHELLO, klesl počet kozlů této linie na 13 jedinců. I zde se musíme začít zaměřovat na záchranu těchto linií.

U koz sánských nebyl do plemenitby zařazen žádný kozel. Kozí farma Krmelín ukončila kontrolu užitkovosti a na ostatních chovech jsou v kontrole užitkovosti pouze kříženci

(nejvíce 87,5 % krve sánské kozy). V republice zanikly všechny linie tohoto plemene, takže tu není žádný plemenný kozel. U alpinských koz také nebyl do plemenitby zařazen žádný kozel, na stádě Farma pod Ještědem působí v plemenitbě dva kozli linie Estragon.

U anglonubijských koz byla produkce dle linií v roce 2022 tato: Alexandr 0, Artur 0, Baltazar 5, Bento 0, Black 0, Caleb 7, Claycroft 5, Dandy 4, Daemon 5, Dick 0, Diplomat 4, Dragon 0, Franc 3, Fraier 0, Gandalf 0, Geronimo 0, Hanibal 6, Hanson 0, Harry 1, Hayo 13, Igor 3, Jemaly 1, Jupiter 3, KLute 4, Legolas 0, Mauro 0, Napoleon 0, Oskar 0, Orkan 0, Ozzy 0, Pagan 7, Patrik 0, Sarharia 3, Spelborn 1, Soloman 13, Tonic 0, Traimar 12, Wayward 5. Celkem zařazeno do plemenitby 105 kozlů. Zanikla linie Dick, Earl, Kojak, Ray, Simon. U linií Hanson, Mauro, Marcus, Mike, Monach, Ozzy je evidován v ústředním registru plemeníků pouze jeden kozel. Ze Slovenska do ČR byly dovezené linie Cchief a Holbein.

U holandských zakrslých koz bylo zařazeno do plemenitby 23 kozlíků: Bartho 3, Charlie 3, Igorwolf 3, Otis 0, Phineas 4, Ram 10, Sire 0, Zorro 0. Linie Zorro je zastoupená v plemenitbě pouze třemi kozly. Klub by se měl postarat o záchranu této linie.

U burských koz byla produkce u těchto linií: Adam 0, Baron 0, Bison 0, Bilbo 0, Bonanza 1, Bruce 2, Brutus 0, Burel 0, Falcone 0, Golm 0, Golo 0, Gondol 5, Gonzo 0, Gonzales 1, Chip 4, Pablo 1, Ramses 2, Sancho 0, Spenser 0 ks. Celkem bylo zařazeno do plemenitby 16 kozlů. Zanikla linie Apollo, Baro a Sancho. Jeden plemeník je evidován u linií Bonanza a Golm.

U plemene koza walliserská byl do plemenitby zařazen 1 kozel linie Attila. U kašmírových koz tři kozli linie Malcolm. Chovatelé kašmírových koz by se měli pokusit zachránit linii Kasey. U plemene koza mohérová byl zařazen do plemenitby jeden kozel linie Einstein.

Ing. Richard Konrád

Tab. č. 1 Přehled šampionů přehlídek kozlů (podzimní trhy) 2022

Trh	Pořadí	Chovatel	Číslo zvířete	Plemeno - koza	Linie	Výsledná třída
Nezvěstice	Šampion	Zátková Marcela	10704 038	Anglonubijská	Hayo	EA
Nezvěstice	Šampion	Balíček Alois	8004 038	Hnědá	Ještěd	ER
Podvihov	Šampion	Školní stat. Opava	10320 087	Hnědá	Hermes	ER
Podvihov	Šampion	Silberová Simona	10203 087	Bílá	Zub	EA
Krčín	Šampion	Moučková Eva	9195 058	Hnědá	Javor	ER
Krčín	Šampion	Sedláček Radomír	11865 057	Bílá	Zub	ER
Morkovice	Šampion	Bittnerová Kateřina	10211 068	Anglonubijská	Soloman	EÁ
Morkovice	Šampion	Vančura Lukáš	8703 078	Bílá	Molch	ER
Malý Ratmírov	Šampion	Drobilová Jana	14962 037	Anglonubijská	Traymar	ER
Tábor	Šampion	Pitra Libor	15493 037	Bílá	Molch	ER
Tábor	Šampion	Kučera Miroslav	15221 037	Hnědá	Roklan	EA

Trh	Pořadí	Chovatel	Číslo zvířete	Plemeno - koza	Linie	Výsledná třída
Sosnová	Šampion	Dvořáková Alena	12944 048	Bílá	Rudí	ER
Sosnová	Šampion	Vasilčinová Jana	13198 048	Hnědá	Roklan	ER
Zlobice	Šampion	Dobrovolný Jaromír	11644 067	Bílá	Kaspar	ER
Zlobice	Šampion	Drápela Zdenko	9368 068	Bílá	Bernd	ER
Zlobice	Šampion	Bělohoubková Anna	10649 068	Bílá	Sambo	EA
Zlobice	Šampion	Kubeš Pavel	8849 059	Hnědá	Hermes	EA
Lysá nad Labem	Šampion	Kuhová Lucie	12313 057	Zakrslá	Igorwolf	ER

PRODUKCE PLEMENNÝCH BERANŮ 2022

Tab. č. 1 Výsledky hodnocení beranů na NT

datum	nákupní trh	přihlášeno	nepředvedeno	vyřazeno	odročeno	zařazeno
29.1.	Klasifikace Henych	2	0	0	0	2
23.2.	Statek Horní Dvorce	43	2	2	0	39
8.3.	Klasifikace Prokeš	44	2	0	0	42
1.5.	Zlobice	3	0	0	0	3
3.5.	Abertamy	20	3	0	0	17
7.5.	Rýzmburk	14	1	0	0	13
14.5.	Michlova Huť	24	0	0	0	24
20.5.	Úborsko	15	1	0	0	14
21.5.	Košařiska	25	3	1	0	21
22.5.	Klasifikace Menčíková	10	0	0	0	10
25.5.	Pěnčín	8	0	0	0	8
11.6.	Sedlčany	53	6	0	0	47
11.6.	Sedlčany - ENT VR	27	7	0	5	15
19.6.	Nová Ves - Týniště	28	2	0	0	26
22.6.	Statek Horní Dvorce	45	0	0	1	44
24.6.	Hrusice	35	1	0	9	25
9.7.	Rakousy	17	0	1	0	16
12.8.	Klasifikace Agrika	6	1	0	0	5
18.8.	Valašská Bystřice	31	1	0	0	30
20.8.	Ovenálie Zlobice	12	2	0	0	10
28.8.	Země živitelka	6	0	0	0	6
3.9.	Podvihov	51	10	0	1	40
8.9.	Klasifikace Brocno	10	0	0	0	10



REPORTÁŽ Z CELOEVROPSKÉHO SETKÁNÍ EVROPSKÉ UNIE CHOVATELŮ ZA SNÍŽENÍ OCHRANNÉHO STATUSU VLKŮ

Zoufalý výkřik evropských pastevců

Je jasné, že ve vztahu k chovu hospodářských zvířat byla politika ochrany vlků v Evropě za posledních 30 let neúspěšná! Další pokračování v přehnané ochraně vlčí populace vede k likvidaci pastevevství napříč Evropou.

29. listopadu 2022 se sešla Evropská unie chovatelů s jediným cílem – dosáhnout změny přístupu k ochraně vlků. Chovatelé pasoucích se zvířat, odborníci na biodiverzitu, zástupci samospráv a politici z různých evropských zemí, uvnitř i vně EU, se sešli v Saint Jean de Bournay nedaleko Lyonu v jihovýchodní Francii.

Na setkání prezentovali své praktické zkušenosti se soužitím s vlky zástupci z 11 zemí: Francie, Německo, Itálie, Rakousko, Nizozemsko, Belgie, Slovinsko, Španělsko a Česká republika z EU a Švýcarsko a Norsko. O situaci v České republice měl prezentaci Tomáš Havrlant ze SCHOK. Další země

vyjádřily jednání podporu. Vzhledem k velkému zájmu médií o tuto problematiku a zároveň omezenému časovému prostoru byly některé prezentace součástí závěrečného výstupu na internetu nebo odloženy na další setkání, které bude pravděpodobně v sousedním Rakousku.



Setkání Evropské unie chovatelů připravili francouzští chovatelé souběžně se 42. zasedáním Stálého výboru Bernské úmluvy na téma snížení klasifikace vlka. Švýcarský stát v této věci podal formální žádost stálému výboru Bernské úmluvy, která však byla prozatím právě 29. listopadu zamítnuta.

Situace je napříč Evropou podobná. Nikde nefunguje soužití mezi zemědělci a vlky bez vážných problémů. Rozšiřování vlků ve jménu biologické rozmanitosti přehlíží skutečnost, že bohatší biologická rozmanitost vzniká právě díky pastvě, která udržuje nezarostlé louky a pestrý život od hmyzu po ohrožené živočichy. Opatření na ochranu stád přináší chovatelům a celé společnosti obrovské náklady. Ovlivňují vzhled a průchodnost krajinou a stávají se příčinou velkých problémů. Jsou překážkou při rozdělování veřejných užitků z přírody, především díky zvyšujícímu se počtu hlídacích pasteveckých psů. Je také měřitelný negativní dopad na cirkulární ekonomiku. Některé alpské oblasti už zaznamenávají kvůli vlkům citelný pokles turistiky a následný vliv na místní zaměstnanost.

Ze strany zastánců vlků dochází k selektivnímu výběru informací pro veřejnost, zkreslování skutečného stavu

v jednotlivých státech a snaze o zlehčování celkového rozsahu problému s vlky. Vlčí aktivisté se snaží bagatelizovat problémy v jejich zemích a poukazovat na údajně bezproblémovou přítomnost vlků v jiných státech. Cílem je ostrakizovat stěžující si chovatele a postavit veřejné mínění proti „potížistům“, kteří upozorňují na vzrůstající problémy s vlky.



Tlak ze strany vlka se stává pro chovatele opravdu neúnosným. Vlk stále častěji napadá i další druhy domácích zvířat: skot, koně, psy, a to i v příměstských oblastech, dokonce i na sídlištích. Útoky vlků v intravilánu obcí v blízkosti obydlí jsme letos v létě zaznamenali ve velkém počtu také u nás na Jablunkovsku.

Alain Baudouin, prezident Svazu chovatelů a pastevců, popisuje výstižně situaci: „Vlk je ve Francii 30 let. Od té doby jsme vyzkoušeli spoustu věcí. Byli jsme se podívat, jak to chodí v jiných zemích. Soužití s vlky není možné. Přesto se po nás stále žádá, abychom žili spolu s vlky. Nevím, jestli máte dům nebo byt, ale je to trochu jako žít s myšmi: můžete žít s jednou nebo dvěma myšmi ve svém obytném prostoru, ale pokud jich je 50 nebo 100, už máte velký problém. V takové situaci jsme dnes s vlkem... S láskou děláme jedno z nejstarších povolání, pastevectví zde existuje nejméně 7 000 let, dokazují to archeologické nálezy a stopy v krajině. Pokud jsme zde ještě dnes, je to proto, že jsme se dokázali přizpůsobit



měníím se podmínkám a vyvíjet se. Ale dnes máme díky politikům ruce a nohy svázané. Nemůžeme se k vlkovi chovat tak, jak bychom měli. Vlk je beztravný, a proto je stále troufalejší, skončí to jediné lidskou tragédií."

„Doufejme, že toto evropské spojení chovatelů pasených zvířat a nezávislých odborníků je začátkem obratu v politice vůči vlkům. Ze zpráv z ostatních zemí jsme si museli uvědomit, že se nás evidentně snažili postavit proti sobě. Ochrana stáda nefunguje v žádné ze zemí, bez ohledu na to, kolik se investuje. Proč se nám například snaží namluvit, že ochrana hospodářských zvířat je ve Francii úspěšná? To je lež, jak jsme dnes zjistili. Díky setkání, ke kterému dnes došlo, budeme moci lépe čelit této hře politiky a nevládních organizací silnějším způsobem,“ říká Klaus Sommeregger (Save the Alps) z Rakouska.

Tvrzení, že vlci regulují populace přemnožené zvěře, je v oblastech s chovem hospodářských zvířat mylné. Pro vlky je snazší lovit domácí zvířata než pronásledovat divokou kořist. Regulace volně žijících kopytníků může nastat jediné v místech s nedostatkem hospodářských zvířat. V konečném důsledku ochrana vlků však vede téměř k vymizení některých vzácných druhů (např. kamzíků), což vede k zásadní ztrátě biologické rozmanitosti. To se děje přesto, že jsou k dispozici jiné prostředky regulace divokých kopytníků, bez jakýchkoliv negativních důsledků pro chov hospodářských zvířat.

Také riziko hybridizace je velké. Zároveň prosazovat politiku soužití s vlky a jejím prostřednictvím tlak na neustálé zvyšování počtu pasteveckých psů, to jsou dva antagonistické postupy v boji proti hybridizaci vlčí populace. Riziko křížení mezi psy a vlky na pastvinách je značné, jak ukazuje například situace v Itálii.

Nadměrná ochrana nevyhnutelně vedla ke změně chování vlka obecného, který se na mnoha místech přestal bát lidí. Absence strachu vlků z lidí znehodnotila zejména účinnost ochranných prostředků a opatření na ochranu stád. Jejich účinnost je závislá na čase, který odpovídá době potřebné k adaptaci vlků.

Ze studie francouzské vědecké organizace INRAE jednoznačně vyplývá, že více než 90 % napadených stád ve Francii jsou chráněná stáda podle oficiální normy.

Když se například podíváme na vývoj od přelomu tisíciletí v Německu v sousedním Sasku, kdy se k radosti některých ochranářů začaly zaznamenávat první útoky vlků na hospodářská zvířata, tak jediný jednoznačný závěr je, že ochrana stád selhává. Počet zabitých zvířat v Sasku trvale stoupal až na 547 ks (135 útoků) v roce 2019. Pak k zadostiučinění ochranářů mírně klesal na 417 ks v roce 2020 a 383 ks v roce 2021.

Přičítali to osvětě chovatelů a účinnosti ochranných opatření, na které se vynakládají obrovské finance.

Už neuvádí, že v době přítomnosti vlků klesl počet chovaných ovcí o 60 %, na pouhých 60 000 ovcí. Dvě ze tří ovcí už prostě nejsou v Sasku na pastvinách.

A letošní vývoj je pro tamní ochránce vlků další nepřijemný šok.

Jen ke konci října 2022 je v Sasku zaznamenáno 680 postižených zvířat a 208 útoků! To je zatím nejvyšší oficiální číslo při nejnižším počtu chovaných pasených zvířat. Přitom stále

více majitelů nehlásí útoky na svá zvířata, protože mají špatné zkušenosti s přístupem úřadů a následnou dehonestací ze strany vlčích aktivistů.

To je katastrofální výsledek snahy o bezproblémové soužití s vlky! A právě v Sasku, kde mají s vlky v Německu nejdelší zkušenosti a které nám dávají naši ochránce vlků z AOPK a Hnutí DUHA za příklad správné praxe.

Vlci se prostě přizpůsobují ochranným opatřením. Miliony EUR z veřejných peněz se vynakládají neúčelně. Na některé problematické aspekty využívání veřejných financí na vlky upozorňuje i Spolkový účetní dvůr (Der Bundesrechnungshof).

Místo sebereflexe oficiálních míst a přijetí aktivního vlčího managementu se stále nepochopitelně mluví jen o lepší ochraně stád a potřebě stále většího počtu vlků. Jak vyplývá z prezentace Wendelina Schmuckera z Německa, už dnes mají některé spolkové země největší hustotu vlčí populace na světě!

Účastníci setkání také přivítali náznak obratu v politice EU. V předvečer jednání ve Francii se na stranu chovatelů postavili poslanci Evropského parlamentu. Nedávno 24. listopadu 2022 přijali usnesení na podporu chovatelů, požádali o snížení stupně ochrany vlka s argumentem, že „stav populace vlka z hlediska ochrany na celoevropské úrovni odůvodňuje oslabení stavu jeho ochrany“.

Na závěr účastníci konference podepsali společnou rezoluci, jejímž obsahem je požadavek na snížení stavu ochrany vlků. Jenom tím je reálná šance na zachování vysokohorského zemědělství a pastevního hospodaření v celé Evropě. Jak potvrdili odborníci, tato forma obhospodařování travních

porostů je pro Evropu zásadní kvůli zachování biodiverzity, krásné krajiny, zaměstnanosti a počtu obyvatel venkov a v neposlední řadě také kvůli výzvam „Zelené dohody“, která je dnes tak často diskutovaná.

To vše by mělo vést odpovědné politiky k zamyšlení a přehodnocení rozhodnutí o nadměrné ochraně velkých predátorů,

zejména v antropogenních oblastech.

Konference měla online přenos přes YouTube a část přenášela i francouzská televize a referovali o ní všechna média.

Ing. Tomáš Havrlant

■ REZOLUCE VYDANÁ PŘI CELOEVROPSKÉM SETKÁNÍ EVROPSKÉ UNIE CHOVATELŮ 29. 11. 2022

Dámy a pánové,

je zřejmé, že za posledních 30 let byla politika ochrany vlků ve vztahu k chovu hospodářských zvířat neúspěšná!

Evropská unie chovatelů proto žádá Evropskou komisi a Stálý výbor Bernské úmluvy, aby snížily status ochrany vlka z přílohy IV. Směrnice o stanovištích a z přílohy II. Bernské úmluvy. Varujeme před katastrofální situací, která se stala nevladatelnou a nepřijatelnou.

Žádná země nezůstala ušetřena. Hněv a zpusťování zachvátily všechny pastviny na pohořích a pláních, které jsou bezmocné tváří v tvář této úchylce, která spočívá v nadměrné ochraně velkých predátorů, kteří jsou mnohem silnější než člověk, pokud není ozbrojen!

Nemožnost soužití prokázala historická fakta, a to jak ve vztahu k lidem, tak na hospodářských zvířatech. To by mělo vést k zamyšlení a přehodnocení rozhodnutí o nadměrné ochraně velkých predátorů, zejména v antropogenních oblastech.

Touha zotročit naše území je zřejmá, stejně jako absence naslouchání našim problémům a názorům. Vnucují nám dogmatickou vizi odtrženou od reality.

Málokdy se setkáváme s tak zjevnou slepotou vůči celé části společnosti, která je navíc v podstatě zodpovědná za výživu obyvatelstva.

Rozšiřování vlků ve jménu biologické rozmanitosti přehlíží skutečnost, že bohatší biologická rozmanitost vzniká právě díky pastvě, která udržuje nezarostlé louky. Odmítáme vidět, že biologické rozmanitosti se daří velmi dobře v oblastech, kde se vlci nevyskytují. Sama Komise přiznává, že udržet pastevní plochy je prioritou ochrany přírody. Toho je důkazem Červený seznam stanovišť (Red List of all habitats)¹.

Současná politika Evropské unie "Green Deal" v rámci společné zemědělské politiky má za cíl zachovat tyto pastviny jako prioritu z ekologických důvodů, což je v diametrálním rozporu s politikou ochrany velkých šelem.

Tvrzení, že vlci regulují populace kopytníků, je v oblastech s chovem hospodářských zvířat mylné. Pro vlky je snazší lovit domácí zvířata než pronásledovat divokou kořist. Regulace volně žijících kopytníků může nastat jedině v místech s nedostatkem hospodářských zvířat. V důsledku však vede téměř

k vymizení některých druhů (muflonů, srnců, kamzíků atd.), což vede k zásadní ztrátě biologické rozmanitosti. To se děje přesto, že jsou k dispozici jiné prostředky regulace kopytníků bez jakýchkoliv negativních důsledků pro chov hospodářských zvířat.

Také riziko hybridizace je velké, jak je uvedeno v hodnotící zprávě LCIE². Zároveň prosazovat politiku soužití s vlky a jejím prostřednictvím neustálého zvyšování počtu pasteveckých psů, to jsou dva antagonistické postupy, protože riziko křížení mezi psy a vlky na pastvinách je značné.

Evropský komisař pro životní prostředí odmítá snížit úroveň ochrany vlků³ pod záminkou, že jednotlivé státy budou mít dostatečný manévrovací prostor, aby zajistily jak ochranu velkých šelem, tak zachování udržitelného zemědělského hospodaření. Fakta nám ukazují, že ve všech zemích kolonizovaných velkými predátory jsou zemědělské postupy hospodaření ohroženy. Pokud by měly státy samy skutečně možnost ustoupit od nadměrné ochrany, proč tedy odmítají snížit úroveň ochrany?

Nadměrná ochrana nevyhnutelně vedla ke změně chování vlka obecného (*canis lupus*), který se přestal bát lidí. Tento strach by zachoval jejich skutečně divoký charakter a výrazně omezil predaci domácích zvířat. Absence strachu vlků z lidí znehodnotila zejména účinnost ochranných prostředků a opatření. Jejich účinnost je závislá na čase, který odpovídá době potřebné k adaptaci vlků.

Ze studie francouzské vědecké organizace INRAE⁴ vyplývá, že 90 % napadených stád ve Francii jsou chráněná stáda.

Ochrana skotu a koní není prakticky možná, ochrana ovcí a koz sice omezuje predaci, ale zavedené modely ochrany nejsou dlouhodobě dostatečně účinné. Je to trpké zklamání.

Opatření na ochranu stád přinášejí chovatelům obrovské náklady a stávají se příčinou velkých problémů. Jsou překážkou při rozdělování veřejných užitků z přírody, především díky zvyšujícímu se počtu hlídačích pasteveckých psů.

Všechny návrhy na testování nových ochranných prostředků a financování stále početnějších a nákladnějších studií jsou jen plýtváním penězi a časem, a to již 30 let!

Všechny finanční prostředky vyplacené programem LIFE na studium vlků nepřinášejí žádné řešení.

Bylo by dobré, kdyby se Evropský účetní dvůr zabýval tímto zneužitím financí a plýtváním ve prospěch vlků, kteří evidentně nepotřebují žádnou pomoc, aby se rozmnožili a rozšířili po celém území.

Počet obětí se každým rokem zvyšuje. Utrpení a zvěrstva jsou díky této nadměrné ochraně legalizována, čímž se stírá jakákoli představa o spravedlnosti a o dobrých životních podmínkách pasených zvířat.

Slovo v oblasti ochrany stád musí získat ti, kteří ji denně praktikují. Měří se počtem chráněných ovcí, tisíci hodinami práce a lety zkušeností, nikoli počtem vědeckých publikací.

Budeme muset čekat, až se to každého člena Komise osobně dotkne, jako tomu bylo v případě předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyenové, která nyní oplakává svého poníka zabitého vlky?

Tím, že na návrh Evropské komise Rada Evropské unie dopisem ze dne 14. října 2022 žádá Stálý výbor Bernské úmluvy, aby dnes návrh na snížení stupně ochrany vlka zamítl s odůvodněním, že stav ochrany vlků není v Evropě uspokojivý, zůstává necitlivá k tragédiím, ke kterým dochází každý den. Jejím hlavním argumentem pro odmítnutí je to, že snížení stavu ochrany by nebylo vědecky odůvodněné⁵. Přitom sama LCIE⁶ ve své hodnotící zprávě uvádí, že stav ochrany vlků v Evropě je nepopíratelně pozitivní. Argument Rady je proto nepřijatelný!

Zpráva LCIE z roku 2022, podle níž by se Rada měla rozhodovat, navíc předkládá staré mapy sestavené na základě údajů z roku 2016, zatímco mezitím roční nárůst vlčí populace činí 30 %!

Četné petice občanů, jakož i podnět poslanců Evropského parlamentu z Výboru pro zemědělství⁷ na snížení ochrany vlků, Komise ignoruje.

Ještě závažnější je, že Výbor i nadále ignoruje usnesení, které poslanci Evropského parlamentu⁸ přijali 3. května 2018 velkou většinou 81,91 % hlasů pro revizi ochranného statusu těchto šelem.

Bude také ignorovat usnesení přijaté Evropským parlamentem ve čtvrtek 24. listopadu 2022, které se týká ochrany hospodářských zvířat?

Převažující autoritářský postup Evropské komise ignoruje realitu a posiluje rostoucí euroskepticismus.

Ze všech těchto důvodů jsme zděšeni rozhodnutím výboru Bernské úmluvy zamítnout žádost Švýcarska o snížení úrovně ochrany vlků. To nijak nesnižuje naše odhodlání pokračovat ve snaze o snížení ochrany vlků. Jsme si vědomi toho, že až tato změna nastane, bude muset být v každém členském státě doplněna konkrétními legislativními opatřeními, jejichž cílem bude výrazné omezení predace domácích zvířat.

Ve jménu biologické rozmanitosti a ochrany životního prostředí.

Ve jménu budoucnosti volného chovu hospodářských zvířat a veškeré kultury a know-how, které jej obklopují.

Ve jménu krajiny, kterou milujeme a která se utvářela tisíce let pastvou.

Ve jménu práva každého člověka chodit beze strachu do přírody.

Ve jménu zachování sociální a hospodářské struktury ve venkovských oblastech.

Ve jménu úcty k těm, kteří žijí a trpí v první linii proti velkým šelmám.

Ve jménu dobrých životních podmínek zvířat a kvalitních potravin.

Žádáme vás, abyste nás vyslechli a reagovali na nás!

Evropská unie chovatelů
29. listopadu 2022

Odkazy z textu:

- 1 Red List of all habitats: https://tourduvalat.org/wpcontent/uploads/2017/11/rdb_press_release_16jan2017.pdf
- 2 https://lciepub.nina.no/pdf/638036032684557257_LCIE%20CoE%20Wolf%20status%20report%202022.pdf
- 3 <https://www.euractiv.fr/section/agriculture-alimentation/news/la-commission-defend-son-approche-pour-la-protection-des-grands-carnivores-face-aux-plaintes-des-etats-membres/>
- 4 <https://www.inrae.fr/actualites/loup-elevage-bilan-27-ans-coexistence>
- 5 <https://www.agra.fr/agra-europe/loups-initiative-en-solitaire-au-parlement-europeen-pour-assouplir-les-regles-de-protection>
- 6 https://lciepub.nina.no/pdf/638036032684557257_LCIE%20CoE%20Wolf%20status%20report%202022.pdf
- 7 Dopis Rady Evropy: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/IT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022PC0543&from=EN>.
- 8 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018IP0203&from=EN>

Vážení čtenáři,

je nám ctí poblahopřát rodině Novákových z Michlovky za jejich zlatou medaili v programu Pestrá krajina, který vyhláší Asociace soukromého zemědělství ČR. V ovčáckém světě se o Michlovce ví dávno, ale máme radost, že díky ocenění už nejen v něm.

Blahopřejeme a rádi přetiskujeme rozhovor, který k této příležitosti vyšel v Selské revue.

Redakce SCHOK z.s.

O „ZLATÉ“ FARMĚ MICHLOVKA RODINY NOVÁKOVÝCH

V srdci Šumavy, kousek od Vimperku, na Rodinné farmě Michlovka ekologicky hospodaří Jan Novák se svou ženou, inženýrkou Ivou. Na pozemcích v nadmořské výšce kolem 1000 metrů vyvěrá několik pramenů Volyňky, jsou to zdroje pitné vody pro město Vimperk a přítok Vltavy. V programu Pestrá krajina byli Novákové oceněni zlatou medailí. Na necelých 150 hektarech, včetně kousku lesa, v podstatě zachránili genofond šumavské ovce, našeho původního plemene. Kromě ovcí chovají masný skot a všemožnou drůbež, prospívají krajině i architektonickému rázu okolí. „*Nicméně v podstatě žijeme v lese a žijeme tu rádi,*“ říká Iva Nováková.

Farma Michlovka leží ve starobylé maličké obci Michlova Huť prakticky v centru Šumavy, na chráněném území. Způsob hospodaření v ekologickém režimu tomu plně odpovídá, a opravdu to funguje. Již dvacet sedm let se Novákové věnují také agroturistice, nabízejí možnost celoročního ubytování, pořádají exkurze pro školní děti a studenty, rovněž odborné akce, například aukci plemenných zvířat. Šumavky si odsud odvezl také Daniel Pítek, který je chová na svých pozemcích pod Milešovkou.

Aktivita nestojí pouze na Janovi a Ivě Novákových, říkají, že je to práce a starost celé rodiny, především syna Jana, který tu s nimi hospodaří, při větších akcích i obou dcer Ivy, Evy a samozřejmě jejich partnerů. Vnímají, že rodinná soudržnost je podmínkou úspěchu, jak zdůrazňovali už jejich rodiče, které by dnešní stav rodinné farmy jistě těšil. Jan dodává: „*Lidé, kteří nás navštíví, ať ti, kteří jenom procházejí kolem, tak ti, kteří se u nás ubytují, mohou sledovat, jak vypadá živá krajina, živá půda.*“ Ano, louky se spásají, popřípadě sečou, obnovený rybník je zdrojem vody, prameny nevysychají, celé hospodářství vypadá, jako by zde stálo odjakživa. Však o to rodina pečuje, nové stavby se podřizují tradiční šumavské architektuře. Novákové také pečují o drobné církevní stavby, včetně kapličky na kraji pastviny.

Letos jste získali zlatou medaili v programu Asociace soukromého zemědělství ČR Pestrá krajina. Co vás podnítilo se do tohoto programu přihlásit?

Jan: Snad jsme se přihlásili hlavně proto, abychom ukázali ostatním zemědělcům, že se nikdo nemusí bát do tohoto programu jít, že je to vlastně součást jejich denního života. Prostě žijeme, jak umíme. Jsem přesvědčen, že právě způsob šetrného hospodaření v tomto „našem“ prostředí je pro krajinu prospěšný, protože jediné tak se dá krajina udržet živá a jediné tak se dá prospívat půdě a druhově bohatým pastvinám. Je důležité o krajině, vodě a půdě hovořit a nebát se



Farma Michlovka se nachází v centrální části Šumavy na území CHKO v nadmořské výšce kolem 1000 m n. m. a její hospodaření se přizpůsobuje zdejším podmínkám.

pro ni něco prospěšného udělat, prostě jen tak, že chcete. Jen tak, že tu žijete.

A do takové krajiny také patří vámi zachraňovaná šumavská ovce, šumavka. Ještě nedávno se o ní hovořilo jako o sice původním, ale již nmoderním plemeni...

Jan: Ona ta naše šumavská ovce vznikla ze selské ovce, tedy ovce na našem území původní, jejímuž chovu se naši předkové věnovali. A když se ohlédneme zpátky, historie nám nejlépe ukazuje, jaká ta ovečka byla a je a co všechno dokáže. Proto jsme ji také chtěli zachovat, přestože se v devadesátých letech propagovala především dovezená masná a mléčná plemena. A my jsme se rozhodli šumavku zachovat právě proto, že je vhodná do této krajiny, je k ní šetrná a dokáže i z toho mála přinášet užitek. Jak říká Iva, je tvrdá jako šumavští lidé.

Jsou to ovečky chodivé, otužilé a klidné, máme jich 350 matek a 35 beranů. Pastviny nezatěžují tolik jako skot. Chováme jen kolem třicítky kusů matek masného skotu a býka, proto aby druhově bohaté pastviny a vlastně celkově krajinu skot neničil zvýšeným rozšlapem. Jezdí k nám různé exkurze, zejména školních dětí a studentů zemědělských škol, podívat se na způsob našeho hospodaření. V osvětě vidím velký přínos do budoucna, a zdá se mi, že v posledních letech ve společnosti dochází ke zdatnému posunu ve vnímání sedláků v krajině a jejich prospěšnosti. Tedy nejen krajině, ale celé naší společnosti.

Iva dodává: Pro děti, které se exkurzí účastní, i pro turisty, je to někdy úplně první setkání s hospodářským zvířetem, velkým zážitkem možnost vidět ovce takhle zblízka, vstoupit mezi ně, pohladit si je, a to bez obav, šumavky jsou doopravdy moc šikovné a klidné. I pro nás je velmi obohacující například spolupráce se spolkem Užitečný život. Když si nevidomý dospělý člověk sáhne na ovečku nebo pohladí tele či krávu a s údivem říká: tak takhle vypadá ovčí noha... V tu

chvíli víte, že to má smysl, v tu chvíli vám to dojde, jak jste vlastně šťastný...

Na konferenci Pestrá krajina jste zmínil, že je na Šumavě problém s vlky a rysem, ale že se vám daří ztráty zásadně minimalizovat...

Jan: Také jsme měli velké problémy, ale pořídili jsme protivlíčí ohrady, před rysem zaháníme ovce na noc do ovčína, ovce se bahní v zimě v ovčíně na podestýlce, telíme na zimovišti také pod střechem, ale ztráty se zcela omezit nedají. Vlk například vnikne podél vodoteče, tu přehradit nelze.

Iva: Nezapomínejme ale na to, jaká to byla s vlčími ohradami anabáze. Když jsme si zažádali o příspěvek, táhlo se to snad dva roky, a toho dokazování a tolik potvrzení a různých příloh, mám pocit, jakoby se všichni na nás dívali s nedůvěrou, jako na nějaké podvodníky. Jsme jedni z mála, co dotaci získali. Ale ohrady a sítě podle schválených standardů, kterých máme okolo 42 hektarů, slouží dobře. Má to i jistý klad při jednání s úřady, když jde o případné náhrady za škody.

Nehospodaříte jen sami dva, že?

Jan: Kdepak, nejsme sami, hospodaříme se synem, máme i dvě dcery, a když potřebujeme, vždycky pomohou, a jde i o partnery našich dětí. Třeba jejich pomoc při stříhání ovcí je opravdu nenahraditelná. Nejde pouze o fyzickou práci, ale také když je třeba něco vyřídit, případně správně formulovat žádosti, co jsme ze školy, spousta se změnilo... Takových věcí je potřeba hodně, i mimo farmu. Je výborné mít se na koho obrátit a také vědět, že s námi to tu neskončí. Se synem, jako s pokračovatelem, občas vedeme dlouhé debaty. Zdá se mi, že jeho dobré názory začínají převažovat. Je fakt, že jsem to samé měl i s mým otcem. A věřím, že si to samé užije i on se svými dětmi...

Iva: Základ všeho je rodina, jeden velký stůl a všichni pohromadě. Aby o sobě všichni věděli. Víte, ta správná soundaležitost, ne rivalita. Každý má v tom našem hospodářství svoji nezastupitelnou roli, i když mají dcery svoje vlastní rodiny a práci. My máme strašně štěstí, že jsme si vychovali tři osobnosti, takže s jistou nadsázkou a s úsměvem řeknu, že to

je ale někdy velký boj. Jsem zvědavá, jak se s tím popasují naše vnoučata, zatím vypadá, že jsou to podobné tvrdohlavé nátury. Ono to v naší práci není vůbec na škodu - umět si prosadit nějaký nápad, daleko horší ale je třeba uznat, že jiný má ten nápad ještě vymazlenější. Uvidíme.

Jan: Nesmím zapomenout ani na to, jak je dobré mít kamarády, na které se můžeme obrátit, třeba když je potřeba dolísovat louku, nebo se porouchá voda, případně další pro nás neřešitelné katastrofy. Při obrovském spadu sněhu najednou přijelo několik našich kolegů „z kraje“ a jejich kamarádů (ty kluky jsme v životě neviděli) pomoci házet sněh ze střechem, i naši hosté v chatě se zúčastnili místo rekreace, naši sourozenci, synovci.... To je strašně fajn. Vždycky je nám pomozeno, a toho si ceníme. Ovšem platí to i naopak.

Iva: Večer sehnat instalatéra na samotu, nebo veterináře o svátcích, převést porouchanou techniku v sezoně, v zimě okamžitě něco vyhrabat, opravit lyžařský vlek, cokoli dodělat, to není jednoduché... a my to štěstí máme.

Ještě se vrátím k vlkům, zaznamenal jsem doložené zkušenosti jihoamerických chovatelů ovcí s biologickou ochranou (uveřejněno ve Zvířecích zprávách). Stáda ovcí tam totiž chrání osli, jeden stačí na stádečko o dvou stech kusech. To by vás nelákalo?

Iva: Slyšel jste, jak hlasitě dokáže osel hýkat?

Ano, to jsem slyšel, a myslím si, že právě i to může vlka odradit. Že osel mnohdy ani nemusí použít ostré zuby a tvrdá kopýtka.

... no, tak to vidíte, a to by asi naše hosty a ani turisty moc nepotěšilo.

Nuže přejeme vše dobré a mnoho dalších radostí celé rodině. A děkujeme za rozhovor.

18. 1. 2022
Rozhovor vedl: Josef Duben
Foto: archiv ASZ ČR

Rozhovor vyšel v časopise Selská revue (č. 1/2023), který je 7x ročně distribuován prostřednictvím České pošty členům ASZ ČR.

O programu ASZ ČR Pestrá krajina

Remízky, aleje, drobné vodní nádrže a další opatření v krajině jsou jednou z dlouhodobých priorit Asociace soukromého zemědělství ČR, ačkoliv jejich zavádění je často kvůli různým byrokratickým požadavkům a podmínkám velmi nesnadné a mnohdy nepřináší prvoplánový ekonomický přínos. Právě proto je ale potřeba dobrovolnou realizaci těchto opatření propagovat jako velmi přínosný krok, který pomáhá obnovit původní přirozené prvky ve venkovské krajině. ASZ ČR proto již pět let organizuje program s názvem Pestrá krajina, který je zaměřený na toto téma s cílem propagovat již zrealizovaná opatření a motivovat další sedláky, aby se o něco podobného

pokusili také na svých pozemcích. Do přípravy programu jsme zapojili kromě členů ASZ ČR také mnoho externích odborníků na problematiku životního prostředí, krajinotvorby, zadržování vody v krajině, ochranu půdy apod.

Do programu Pestrá krajina se mohou přihlásit i členové Svazu chovatelů ovcí a koz, a to pomocí přihlášky potvrzené předsedou této organizace. Více informací k Pestré krajině naleznete na: <https://www.asz.cz/o-asz/nase-aktivity/pestra-krajina/>.



Manželé Novákové byli oceněni zlatou medailí v programu ASZ ČR Pestrá krajina 2022.



K farmě patří necelých 145 hektarů druhově bohatých travních porostů, které jsou spásány nebo sklíženy na seno a senáž.



Budovy jsou postupně citlivě rekonstruovány tak, aby se zachoval původní ráz, ale zároveň bylo možné je využívat k modernímu zemědělskému hospodaření.



Na pozemcích farmy je několik pramenů včetně Volyňky, která je zdrojem pitné vody pro Vimperk. Ekologické hospodaření vodní toky nijak neohrožují.



Pod vesničkou obnovila rodina také rybník s protrženou hrází, na který je nyní nádherný výhled z turistické chaty.



Protože výskyt rysa ostrovida a vlka obecného je v této části Šumavy běžný, investuje se zde do budování ohrad, které by měly před útoky ochránit ovce a telata.



Od roku 1995 se Novákovci věnují také agroturistice - chata Michlovka nabízí v létě možnost neomezeného turistického vyžití, v zimě zde funguje sjezdovka.



Na farmě nechybí ani drobné zvířectvo - drůbež, včely nebo králíci.



Novákovci se také starají o kapličku, která přiléhá k pastvině.



Novákovci se starají i o přilehlé pozemky a cesty a ve spolupráci s Národním parkem a ČSOP vysazují aleje.



Sedmdesátihlavé stádo masného skotu plemene aberdeen angus zajišťuje další příjmy farmy ze zástavového skotu a jatečných zvířat.



Hlavním zaměřením farmy je šlechtitelský chov posledních dochovaných linií šumavské ovce se zaměřením na produkci plemenného materiálu.



Malá vesnice Michlova Huť má dlouhou historii spojenou se sklárstvím a vedla tudy i převaděčská stezka Krále Šumavy.

FARMA VRBĚTICE PAVLA ŠELIGY

„Jsme ekologická farma nacházející se na severní hranici Bílých Karpat v nadmořské výšce 250-500 m. n. m. v okrese Zlín v obci Vrbětice. Ing. Pavel Šeliga ji založil 5. ledna 1996 a zaměřuje se na chov masného skotu plemene aberdeen angus a ovčí plemena romney marsh, které jsou po celý rok chovány na pastvinách pod širým nebem. Exkluzivitou farmy je profesionální praní potní ovčí vlny. V rámci ekologického režimu hospodaříme na 260 ha trvalých travních porostů.“

Tuto charakteristiku farmy najdete na webových stránkách. Stručné, výstižné, ale asi by nás zajímalo ještě něco víc... Poptala jsem se tedy přímo otce zakladatele a přináším pokus o nahlédnutí pod střechy i na pastviny tohoto podivuhodného místa.

V devadesátých letech prožívalo zemědělství nepřehlednou dobu, bývalá družstva se rozpadala, někdo začínal hospodařit, jiný rychle přestával... Co vás vedlo k založení farmy?

Dřív jsem pracoval v JZD Vlachovice jako agronom. Tou dobou tady ležela pole čtyři roky bez užitku. To není dobře. Svolal jsem do hospody schůzi, zeptal se vlastníků půdy, jestli ji chtějí pronajmout – chtěli. Byli rádi, že se na ní bude hospodařit. Máme tu dobré sousedské vztahy, já bych to jinak nesnesl. Lidi se přijdou zeptat, jestli můžou s něčím pomoci, toho si vážím.

Na farmě chováte přes padesát kusů krav a chovných jalovic, dva býky plemene aberdeen angus. Ovcí tři sta kusů bahnic a pět plemenných beranů plemene romney. Uplatňujete pas-
tevní systém chovu. Z webu se dozvídáme více:

„Chov ovcí je zaměřen především na produkci masa a vlny. Brakace stáda se pohybuje v rozmezí 20-25 %. Porody ovcí se uskutečňují volně na pastvinách, případně v lehkých přenosných budkách. Stádo ovcí je rozdělené na pět harémů a ke každému je přidělen jeden beran (od listopadu do července). Hlavním měsícem bahnění je duben. Výkrm jehňat probíhá po celou dobu na pastvině společně s matkami. Vybrané jehnice se ponechávají pro obnovu stáda a zbylá část jehnic včetně beránků je postupně odebrána ze stáda v závislosti na poptávce.“



Pohled na Vrbětice z pastviny



V pozadí budovy farmy

Jakým způsobem zajišťujete vodu a krmivo mimo přirozenou pastvu?

„Krmnou dávku tvoří od časného jara do pozdního podzimu pastva. V přechodném a zimním období tvoří základ suché seno připravené ve vegetačním období. Pro hovězí dobytek je seno přiváženo ve speciálně upravených krmných vozech podle potřeby a počasí. Pro ovce je seno přiváženo ve slisovaných balících, které jsou uvolněné z vrchních částí pozemků směrem dolů a tím vytvářejí souvislý pás sena na trávě případně sněhu volně přístupný pro ovce ze všech stran. Po celý rok mají zvířata k dispozici pitnou vodu a minerální liz ad libitum. Spotřeba sena činí na jednu ovci 2-3 kg/den a na jednu krávu přibližně 15 kg/den.“

Krmivo pro dobytek tvoří z 99 % luční seno a pouze z 1 % se využívá senáž, a to v případě nepříznivého počasí. Pro získání lučního sena se seče asi 150 ha porostů a zbylých 110 ha tvoří 2 trvalé ohradníky pro celoroční pastvu. Pastva se uskutečňuje i na loukách po druhé seči. Na pozemcích farmy se nepoužívají umělá hnojiva.“

Na svých pastvinách ve svažitém terénu řešíte přístup k vodě pozoruhodným způsobem: budujete jezírka. Proč to?

Voda v krajině je nesmírně důležitá. Tady bývalo 750 ml srážek, poslední roky 450 ml. Voda se hledá za sucha. Zeptal jsem se babičky – jo, Pavle, tam bývala studánka... tak jsme horní částí pastviny udělali jezírko a napajedlo. Druhé je v dolní části, kde bývala bažinka v důsledku původní meliorace. Na protější pastvině máme vykopanou studnu a z ní vodu do napajedla. Nejde čistě jen o zajištění vody pro zvířata, vznikají tak hezká místa k odpočinku i pro lidi. (To mohu potvrdit.)

Pojďme nyní nahlédnout pod střechy vaší farmy. Najdeme tu dvě haly (seníky) sloužící k uskladnění buď volně uloženého sena, nebo slisovaného v kulatých balících. Část seníku se využívá ke garážování strojového parku (traktory, sekačky, sběrače a obrabeče sena, atd.) a též pro velkou stříhačskou soutěž, ale o tom později. Své důležité místo zde má i linka na praní potní ovčí vlny, která je v této podobě ojedinělá...

„Praní ovčí vlny ve Vrbětících započalo v roce 2012 jako reakce na neustálý problém většiny chovatelů „co s ovčí vlnou“? Zbavit se ostříhané ovčí vlny legální cestou nebylo vždy jednoduché, a proto bylo rozhodnuto pořídit profesionální pračku a sušičku ovčí vlny. S vizí pro budoucí spolupráci“



Pračka vlny na Farmě Vrbětice

s okolními chovateli a rovněž stavebnictvím vznikla na farmě kompletní linka na praní a zpracování ovčí vlny. Surová potní ovčí vlna se nejprve zbaví posledních zbytků nečistot a příliš krátké vlny. Poté se vlna na 1-2 dny namočí a začíná samotné praní za použití detergentů přímo určených pro ovčí vlnu, které ji dokonale odmastí. Po důkladném sušení a vlkování je vlna lisována do žoků, které jsou již určeny k expedici ke koncovým zákazníkům. V případě zájmu je možné rovněž vlnu namýkat.“ Tolik web.

Pavel Šeliga vzpomíná: „...tu pračku jsme dávali dohromady dva roky. Ona dřív byla v Brněnci, ale tam bylo depresivní prostředí, tam by ji neoživil nikdo. Tak jsem ji vzal sem, mám tu šikovné instalatéry, elektrikáře... ale bylo to náročné. Denně pereme vlnu ze 40-50 ovcí, co vypereme, jde pryč, máme své odběratele. Ale není to jednoduché, rozhodující je kolekce vlny. Za každou vlnou vidíme člověka, jak se stará o pastviny, plevel, o zvířata, třídění vlny. Ale je to manufaktura. Já nezachráním odbyt vlny. Pereme tady pro Zlínský kraj.

Proč pereme vlnu? Protože si to pamatuji od dětství a vždycky ta vlna byla potřeba. Jsem rád, že tady umí prát vlnu děčka z Vrbětíc. Když si na to člověk sáhne, je to účinnější než poslouchání.“

Nyní si dovolím vsuvku laického pohledu. Překvapilo mě, z kolika částí se prací linka skládá. U stěny zásobníky s vodou, v prostoru dvě pračky podobné těm, které známe z domácnosti, jen patřičně velké. Mezi nimi stroj upravující předepranou vlnu na menší kusy. Ve vedlejším prostoru pak sušička, veliký buben s fukarem do chráněného prostoru, kde už jsou kousky čisté vyprané vlny hebké jako peříčka. Odtud už do pytle, žoku pro koncového zákazníka. Linka není výkřikem poslední módy, spíš babička, potřebuje ke své obsluze dva lidi (pravidelně Radka a Marušku, mimořádně třeba cérky ze Švýcarska, které zrovna přijely na návštěvu, nebo děčka z Vrbětíc, které chodí na brigádu) a pořád je to částečně manufaktura, ale funguje. „Aspoň máme co dělat,“ usmívá se Pavel Šeliga a chválí Radka, jak o ni pečuje, rozumí jí, pere. O dobré slovo tady vůbec není nouze. Slyším o šikovných brigádnících, ochotných místních lidech, pracovitých střihačích... je to tu tak mimořádné místo nebo jde i o úhel pohledu :)?

S lidmi je spojená velká místní akce konaná začátkem června: Selský deň. Začala jako střihačské klání a rozrostla

se v celodenní akci s kulturním i tradičně soutěživým programem. Jak to přišlo?

Usazovalo se to tak tiše. Asi před šesti lety někdo řekl: udělejme soutěž pro střihače. V Norsku na mistrovství jsme viděli pódium, to nás inspirovalo. Thierry nás pobídl a my jsme ho v zimě vyrobili, za čtrnáct dnů bylo stlučené. Střihači si ho moc chválili. Je to dobrá věc, určitě by se užilo i u jiných chovatelů. Myslím, že střihači už se tady cítí jako doma, je tam zpětná vazba. A my je tu máme rádi, však jsme psali: Celé Valašsko se na vás těší. Na akci v Prlově jsme viděli soutěž v sečení kosou, štípaní, řezání dřeva. Je u toho výborná atmosféra. Funkční věci - tak si to uděláme i u nás. Mladí lidi jsou zruční, šikovní.

Jak se na akci připravujete, co z ní máte?

Nejdůležitější je příprava. Soustředím se na to tři, čtyři dny dopředu, ale ten mustr mám v sobě. Víím, kdo bude vystupovat, kdo obsluhovat. Přicházejí celé rodiny, už s tím počítají. Mám tady naučené lidi, vědí, co mají dělat. A tři kluky nebo holky, kteří jsou na volné noze a reagují, co je kde potřeba. Simonka (dcera) je ministryně financí. To není výdělečné. Já platím studenty, žáky, ale starší přijdou rádi prostě pomoci. I děčka se na to těší, tak to musíme udělat, to by bylo zklamání. Ti lidi potřebují zabavit a soutěživost. Rodiče dělají program pro děti... tady je rozhodující atmosféra. Přijíždějí taky lidé, od kterých člověk načerpává sílu, ať je to Vít Mareš, Laďa Bařinů, Michal Milerski, který byl na trhu v Kyčeře, taky profesor Horák sem jezdíval, povídal si s lidmi.

Zmínil jste Kyčeru u Valašské Senice, kde jste vyrostl. Ovlivnilo vaše dětství nějak nynější hospodaření, způsob organizace, přemýšlení?

Kyčeru mám rád. Dětství zde byla ta nejlepší škola do života. Muselo se pracovat, kolem domácího hospodářství bylo pořád co dělat, ale měli jsme i les, potok, stavění chat, velkou pestrost. Největší trest byl, když jsme nemohli ven. Na vesnici dřív každý hned ráno věděl, co má dělat. Vzájemná pomoc byla samozřejmá, na sezónní práce se sešlo spousta lidí. Dnes zvládne jeden člověk pokosit louku za dvě stě sekáčů, je to jiné. Pořád ale platí nedělat zbytečné věci a dobře zorganizovat práci. Tady bylo potřeba udělat deset věcí, ale my jsme je dělali postupně. Raději míň věcí a pořádně. K tomu patří čtení práce na farmě, aby člověk věděl, co je potřeba udělat, a udělal to. Máme jasně dané pořadí důležitosti: 1. ovečky, 2. krávy, 3. praní. Taky je dobré pozorovat, jak se chová příroda za sucha, za zimy, když je průtrž - citlivost na to, reagovat. A neřesit nesmysly. Na Kyčeru se pořád rád vracím, odpočinu si tam. Loni jsme tam uspořádali i podzimní trh beranů romney. Přijed'te se podívat!

Právě přišel ing. Tomáš Janoš. Kdysi u vás býval coby brigádník, teď je za SCHOK vaším šlechtitelem. Jak vnímáš farmu ty, Tomáši?

Chodím sem rád. Je tu pohodová atmosféra, člověk dostane příležitost, práci. Tady bývala o brigádu dračka. Pomáhali jsme zde na farmě i na sousedním hospodářství ing. Švédy, mezi farmami funguje spolupráce. Pavel tu má tým šikovných lidí, je to hodně provázané s lidmi z vesnice. Dává šanci mladým. Vážím si toho, že tu můžu dělat šlechtitele.

Co říci závěrem? Jak to vidíte s hospodařením do budoucnosti?

Vidím obrovské možnosti pěstevectví a zároveň veliký problém: úbytek půdy. To je nebezpečné. To je pýcha, lakomost člověka, všechno je vyrobené. Místo aby se člověk stahoval, expanduje do přírody a ta příroda to nemusí vydržet. Lidi se mají dobře. Chci dávat nádej mladým. Oni jsou šikovní, pracovití. Simonka dává nádej mně.

Děkuji za rozhovor, pozvání, čas. Díky za váš nadějný pohled na svět, úctu k lidem i prostředí. Díky za zodpovědnost, trpělivost i povzbuzení, které kolem sebe šíříte.

Text a foto: Mgr. Iva Dukropcová
a web a archiv Farny Vrbětice



Jezírko v horní části pastviny



Spodní jezírko



Skot aberdeen angus v květnu



Květnové ošetření a odčervení



Ráno na Kyčeře





Příprava vlny, rozvolnění před druhým praním



Právě vypráno



Vypraná a usušená vlna v průběhu vlkování



Ing. Pavel Šeliga s dcerou Simonou



Vypraná vlna míří do žuku pro koncového zákazníka



Kyčera

JARNÍ OŠETŘOVÁNÍ TRVALÝCH TRAVNÍCH POROSTŮ

Tuto zimu několikrát napadla silnější vrstva sněhu, i když asi ne plošně po celé republice. Sníh většinou padal na nezamrzlý povrch, a v místech návějí nebo částečně zastíněných vzrostlými stromy se vyskytla „plíseň sněžná“ (používám původní název, přestože hlavní původce této plísně má nově velmi dlouhé pojmenování).

Zaplísňená místa je třeba po oschnutí povrchu porostu co nejdříve lehce převláčet, porost dostane „vzduch“, rozrušením mycelií se houby oslabí a travní porost začne regenerovat. Pokud mycelia zůstanou neporušená, vysílí trávy natolik, že mohou vyhnout. Převláčení je třeba provést co nejdříve, třeba se potom ještě v březnu zima vrátí, ale do té doby už plíseň neškodí. Neodkládejte ošetření až na jarní vláčení/smykování po vyschnutí povrchu půdy, už může být pozdě a porost zůstane mezerovitý.



Povlaky plísně sněžné před vláčením

Jistě se opakují, ale stále připomínám, že se musí přistupovat jinak k porostům sklízeným (loukám nebo pastvině v první seči ponechané ke sklizni na seno nebo siláž) a jinak k pastvinám.

Louky je nutné vyvláčet, nejlépe prutovými branami s rozhrnovacími deskami na krtiny, nebo kombinovaným lučním smykem s branami. Musí dojít k provzdušnění porostu a povrchu půdy, vyvláčením stařiny a mladých plevelných rostlin se porost prosvětlí a tím se připraví ideální podmínky pro tvorbu odnoží k zahuštění porostu. Ovšem nově založený luční porost (bez stařiny, popř. s vyšším podílem jetele lučního) je třeba vláčet opatrně, respektive šetrně posmykovat jen místa, kde je výskyt krtinců nebo jiné poškození od hrabošů nebo divočáků.

Při vyvláčení kamenů nebo nově založené porosty je možné přivalit těžkými lučními hladkými válci, v posledních letech vyráběné válce bývají zároveň vybaveny srovnávacími deskami a potom není nutné předem smykovat.

Pastevní porosty naopak je nutné smykovat hladkými smyky, které nenaruší odnože trav v zapojeném porostu. Ve vzniklých mezerách by se rychle uchytily plevele. Výběžkaté druhy – jako je hlavně lipnice luční, ale také kostřava červená či kostřavovitá festulolia tak rychlé nejsou, aby rozvoji

plevelů zabránily. Mimochodem není v zájmu chovatele, aby se rozmáhala kostřava červená, jelikož má nízkou kvalitu píce a má plnit účel doplňkové trávy ke zpevnění drnu. Pastevní porosty se vláčí buď před přísevem, anebo ty zamechané; po zaschnutí mechu po dvou-třech dnech je nutné bez odkladu provést přísev!

Zvyšování úživnosti pastviny / výnosu lučního porostu, přihnojování

Při současných cenách budou mnozí chovatelé váhat s přihnojováním slabších porostů, přihnojit by potřebovaly především ty bez jetelovin. Kdo má močůvku, kejdu, digestát – ten to má snadnější, ale to nebude případ chovatele ovcí. Ovčáci většinou mají hnůj ze zimního ustájení, a nemají-li větší výměru orné půdy, využívá se ke hnojení především lučních porostů. Přihnojovat má cenu ovšem jen porosty obsahující více jak polovinu kvalitních a produkčních travních druhů. Rostliny těchto druhů by měly ještě být v dobré kondici, životné a je předpoklad, že se náklady na rozmetání hnoje vrátí ve zvýšeném výnosu kvalitní píce, ať už ke konzervaci, nebo v seně. Pokud jsou v porostu i jeteloviny, přihnojení hnojem jim prospěje rovněž. Na vyčerpané porosty, často s vyšším podílem úzkolistých kostřav a zaplevelené, bez píce-nádržsky využitelných bylin (jako jsou např. jeteloviny, vikve, hrachory, ...), je rozmetání uleželého hnoje mrháním živinami z hnoje a vyhazováním peněz.

Nejlépe využití živiny z hnoje a jeho největší přínos je po zaorání/zapravení do půdy při obnově travních porostů, na novém porostu je poznat bujnější růst a vyšší výnos píce dva až tři roky.

V konvenčním i ekologickém chovu je možné využít přípravky z široké nabídky tzv. pomocných látek, z nichž některé neobsahují minerální dusík a mají atest do ekologického zemědělství. Jsou na bázi bakterií, výtažků z řas, aminokyseliny, humátů, ...

Je možné je také použít i na porosty, které ještě obsahují dostatečný podíl jetelovin, ke zvýšení výnosů píce i její kvality. Jestliže porosty mohou jakoukoli formou získat dusík, budou lépe odolávat stresu ze sucha, pomaleji budou přecházet do generativní fáze (sloupkování a následně metání) a píce bude mít vyšší stravitelnost, o obsahu dusíkatých látek nemluvě.



Pastevní porost s nižším zastoupením trav v polovině června

Jedním z důležitých opatření k zajištění úživnosti je pečlivé ošetřování porostů během pastevního období. Intenzivní pastevní porosty je důležité po přepasení postupně osekávat nejen k odstranění nedopasků a vzrostlých plevelů; udržováním seče vždy na vyšší strniště (7–8 cm) porost bude rychle obrůstat, zbaven starých listů, které obrůstání brzdí. Přitom zůstane rostlinám zelená listová plocha, která rychlejší obrůstání podpoří. Prosvětlení pomůže vytváření dalších sterilních (nemetajících) odnoží k zahuštění a zvýšení jemnosti a kvality píce porostu.

Takto ošetřovaný porost si udrží déle svěží zelenou barvu a vitalitu k obrůstání.



Luční jetelotravní směs v 1. užitkovém roce na polním dnu v Liptovské Tepličce 28. 5. 2014

Pokud není stádo přeháněno v menších oplůtcích, lze osekávat postupně i na pastvinách větších výměr, výhodou je, že se po pár dnech zvířata vrátí na osekanou plochu a seberou lepší část zavadlé osekávané hmoty.

Dalším opatřením je udržování zastoupení jetelovin v porostu. Nejvýznamnějším druhem je jetel luční a nejen na suchých lokalitách také štirovník růžkatý, který začíná být na trhu s osivy v posledních letech dostupnější. Jetel plazivý může být při výraznějším zastoupení v porostu problematický až nežádoucí, způsobuje pak zažívací potíže. Je-li podíl jetele plazivého do 10 %, příznivě podporuje tvorbu mléka a jako každá jetelovina obohacuje půdu o dusík. Jeho rozšiřování nedovolí jednak přihnojení dusíkem pro produkční trávy,

kteří mu pak dokáží konkurovat, a jednak střídavé využívání pastviny – pastva/seč. Trávy jej zastíní, a současně si z větších asimilačních ploch listů uloží zásobní živiny do kořenů a odnožovacího uzlu pro pozdější obrůstání v pastevním období.

Udržení jetele lučního v pastevním porostu vyžaduje dodržení několika zásad.

- V nově založené pastvině by první jedna až dvě seče měly být sklizeny – jednak vyšší podíl jetele v píci je dobré využít pro výrobu kvalitní konzervované píce, také rostliny dobře zakoření a vydrží déle v porostu.

- Přivalení těžkými hladkými válci po sklizni pro zpevnění drnu příznivě ovlivní vývoj porostu

- I ve druhém užitkovém roce je dobré využít první seč pro výrobu konzervované píce a porost sklidit

- Pokud je jetel luční v porostu, nedovolí výrazné rozšíření jetele plazivého, který je zastíňován

- Při spásání nedovolit totální vypasení pastviny („vyhození“), aby ovce nevykousaly srdéčka rostlin jetele.

- Jak bylo uvedeno v předchozích odstavcích – je lépe dříve stádo přehnat/oddělit ohradníkem, a posekat nedopasky pro urychlení obrůstání do dalšího pastevního cyklu.

- Je lépe vyhnout se mulčování porostů s jetelem lučním, přednostně je osekávat žacími stroji. Důvodem je dosáhnout co nejmenšího roztržení lodyh, pak se lépe hojí a rostlina rychleji obroste.

Že se zastoupení jetele v porostu po třech – čtyřech letech udržuje přísevem, není třeba zdůrazňovat, viz předchozí články zaměřené na přísevy porostů.

Chovatelé mléčných plemen si mohou jarním výsevem zajistit hodnotnou objemnou píci na siláž a při obnově vyčerpaných lučních porostů (na zatravněné orné půdě, na loukách na dobrých půdách s dobrou dostupností, ...) založit jetelotravní porosty s krycí plodinou jíllem jednoletým. Podle potřeby a možnosti pěstování to mohou být tříleté jetelotravní směsi vyseté na orné půdě, nebo dočasné jetelotravní směsi, ať na orné půdě nebo na pět let v rámci obnovy lučních porostů.

Text a foto: Ing. Ivan Houdek
šlechtitelská stanice
DLF Seeds, s.r.o. Hladké Žitovice
ih@dlf.com

■ PARAZITÉ - NÁVŠTĚVNÍCI NEBO ZABIJÁCI?

Zvládnutí parazitárních infekcí je pro zdravotní stav stáda klíčové. Největší pozornost je třeba věnovat mladým jedincům. U jehňat a kůzlat je třeba zabránit rozvinutí klinické kokciidiózy, která je ohrožuje na životě ve věku od jednoho do 4 měsíců. Léčbu je nutno aplikovat všem mláďatům, jakmile se u několika z nich začnou objevovat průjmy. Typická pastevní nákaza nebezpečná pro mladé jedince první

a druhý rok pastvy je moniezióza (tasemnice). Dříve dovážený perorální přípravek obsahující účinnou látku praziquantel nyní lze nahradit u nás registrovaným injekčně aplikovaným Prazimexem. K dokonalé ochraně vnímavých jedinců je obvykle nutné léčbu 2x až 3x opakovat zejména v průběhu deštivého léta. Léčba musí zahrnovat celou skupinu vnímavých jedinců. Nejběžnějšími parazity trávicího traktu ovcí a koz jsou hlístice zastoupeny širokým spektrem rodů a druhů. Celý komplex těchto hlístic je příčinou parazitárního zánětu žaludku a střev – parazitární gastroenteritidy (PGE). Zánětlivé změny jsou vyvolány větším počtem

hlístic a reakcí hostitelského organismu. Dospělí jedinci jsou výrazně odolnější.

Obecně jsou parazitózy klinicky spojovány s průjmy, které dělíme na akutní s prudkým průběhem nebo chronické trvající dlouhodobě a vyčerpávající postižené jedince. Původ průjmů však nemusí být pouze parazitární, ale často je alimentární nebo spojený s bakteriální infekcí střev. Při zvážení okolností, které by ukazovaly na průjem vyvolaný hlísticemi zodpovědnými za PGE, sáhneme k odčervení pomocí přípravků na bázi benzimidazolů (účinné látky albendazol, fenbendazol) nebo avermektinů (např. ivermektin). Pro dospělá zvířata je doporučována **cílená terapie**, kdy přípravek podáváme pouze vybraným jedincům s příznaky průjmu. Naproti tomu při výskytu průjmu s podezřením na parazity u mladých jedinců uplatníme **selektivní terapii** a odčervíme celou skupinu těchto zvířat, tzn. i bez příznaků průjmovitého onemocnění. Při přetrvání průjmů i několik dní po odčervení je nezbytné provést parazitologické vyšetření trusu, především zvířat, kterým byla aplikována léčba. Na základě výsledku vyšetření můžeme podniknout další účinné léčebné kroky.



Průjem

Stejně tak anémie (chudokrevnost) může, ale nemusí být způsobena parazitární infekcí. Nejzávažnějším parazitárním původcem anémie je vlasovka slezová *Haemonchus contortus*. Tato hlístice je přisátá na sliznici slezu a živí se krví. Ztráty krve vedou k chudokrevnosti zobrazující se v bledosti sliznic oční spojivky a dutiny ústní. Při závažnější anémii se přidává otok mezisaničí. Onemocnění s převahou vlasovky není provázeno průjmy, avšak častěji se jedná o smíšené infekce s hlísticemi lokalizovanými ve střevě a tehdy se průjem může objevit. Stupeň anémie si může chovatel stanovit podle průvodce FAMACHA, kde jsou barevně vyznačeny stupně anémie a zdůrazněno upozornění na nutnost odčervení. Zde rovněž platí pravidlo, že mladá zvířata do 2 let jsou vnímavější. Zásady léčby jsou obdobné jako při parazitární gastroenteritidě, tzn. cílená nebo selektivní terapie. Hemonchóza je nebezpečné onemocnění a pomoc postiženým zvířatům musí přijít včas, jinak dochází k náhlým úhynům, např. při stresu, rychlém běhu apod., kdy není organismus dostatečně nasycen kyslíkem v důsledku úbytku červených krvinek a náročnou situaci nezvládne. Srovnání



Anémie

krevních parametrů a vymizení anémie po odčervení je dlouhodobý proces trvající několik týdnů.

Vliv parazitárních infekcí na zdravotní stav hostitele je výrazně ovlivněn imunitní odpovědí infikovaného organismu. Kvalita imunity je vrozená a získaná. Odolnost proti infekci se získá opakovanými život neohrožujícími infekcemi v průběhu života. Nastává u dospělých zvířat, u mladých se vyvíjí, ale až od věku 6 měsíců. Snížení odolnosti vůči parazitům v důsledku poklesu aktivity imunitního systému musíme očekávat v období porodů do odstavu mláďat, kdy se také aktivují hypobiotické larvy. Imunita není kompletní proti všem parazitům. Znamená to v praxi, že zvířata pasoucí se v určitých podmínkách získávají imunitu proti tamním parazitům, se kterými se setkávala. Pokud se pastviny kontaminují novými parazity (hemonchus, tasemnice atd.), obvykle je to spojeno s nákupem nových zvířat a nedodržením karanténních opatření, původní zvířata nejsou proti nim imunitně chráněna. Začnou se objevovat klinicky nemocní jedinci ve stádě, ale nová zvířata problémy nemají, neboť u nich obvykle imunita slouží. Toto je samozřejmě zjednodušené schéma, průběh závisí na infekční dávce a vnímavosti zvířat. V průběhu pastvy se koncentrace infekčních stádií na pastvinách může rychle zvyšovat a klinické problémy se objeví po několika týdnech.

Tolerance vůči parazitům se u zvířat projevuje dobrým zdravotním stavem během infekce, kterou prokážeme nálezem vajíček v trusu koprologickým vyšetřením. **Odolnost vůči parazitům** je považována za kvalitnější imunitní reakci, protože odolný jedinec je schopen likvidovat infekční stádia, která se v něm nemohou dále vyvíjet a vajíčka jsou vylučována v minimálním množství. Opět v praxi to znamená, že

zdravotní stav tolerantních jedinců není atakován, nicméně se podílejí na kontaminaci pastvin infekčními stádii. Naproti tomu odolní jedinci jsou v dobrém zdravotním stavu, s minimální parazitární zátěží, a proto vajíčka nevykládají. Z těchto ukazatelů by měla vycházet selekce chovných zvířat, což se ukazuje jako velmi důležitý faktor. Samozřejmě získat odolná zvířata s vysokou užitkovostí je sen každého chovatele a určitě nebude jednoduché toho dosáhnout. Je však třeba začít...

Prevence parazitární gastroenteritidy úzce souvisí s výživou. Je prokázáno, že zvířata v optimální kondici vyjádřené v pětistupňové škále BCS (Body Condition Score) stupněm 3 lépe odolávají parazitární infekci. Při této kondici jsou dostatečné zásoby tuku, což má vliv na imunitu i během březosti. Matky vyžadují vyšší hladinu bílkovin, aby pokles imunity v období porodů nebyl výrazný. Lze konstatovat, že optimální výživný stav BCS je 2,5 až 3, v době odstavu BCS 2,5. Dalším důležitým faktorem je management pastvy. Rizikem pro přítomnost velkého počtu infekčních stádií parazitů na pastvinách je nepřiměřeně velký počet pasoucích se ovcí a koz. Zvířata jsou infikována silnou infekční dávkou, která může prolomit i kvalitní imunitu. Rotace pastvin může být zaměřena na vyšší úživnou hodnotu a pak lze doporučit kratší intervaly, např. 1 měsíc, ale tento způsob je velmi riskantní z hlediska parazitů. Během pastevní sezóny může dojít ke kontaminaci všech pastevních ploch parazity. K eliminaci parazitů z pastvin je nutný mnohem delší rotační interval, a to (4) 6 až 8 měsíců, aby larvy na pastvině odumřely. Délka se liší podle druhu larev a samozřejmě záleží na vnějších podmínkách. Larvy odumírají dříve za suchého a slunečného počasí, zatímco častý déšť prodlužuje dobu přežití. V zimě se pastviny částečně vyčistí zejména při delším období mrazů bez sněhové pokrývky. Část infekčních stádií vydrží do jara. Výjimkou jsou larvy hemonchů, které zimu nepřežívají vůbec, hynou již při 4 °C, nicméně se ukrývají ve sliznici slezu od konce pastevní sezóny (říjen, listopad) do jarních měsíců. Tento způsob umějí využít i jiné druhy parazitárních hlístic, které mohou zkombinovat oba způsoby. Snížení počtu parazitů na pastvině napomáhá společná pastva se skotem a koňmi, která přirozeným způsobem snižuje počet parazitů hostitelsky specifických. Bohužel, ne vždy je soužití možné vzhledem k rozdílnému chování.

Z hlediska udržení dobrého zdraví ovcí a koz je zásadní průběžné sledování zdravotního stavu celého stáda se zaměřením na jednotlivé skupiny – jehňata a kůzlata, mladá zvířata, bahnice, dospělé kozy, berani a kozli. Může se objevit společný problém, např. hemonchóza, ale každá skupina má zároveň i svá specifika, např. berani, kozli mohou strádat chorioptovým svrabem mezi paznehty snižujícím pohlavní aktivitu.

Odčervování, které řeší helminty v trávicím traktu, by mělo vycházet ze zásad cílené a selektivní terapie. Je velmi důležité, aby zůstala skupina neodčervovaných zvířat, která budou vylučovat vajíčka, z nichž se budou líhnou larvy nezasazené

anthelmintikem. Na pastvinách tak v případě rezistence nebudou pouze larvy rezistentní k danému antiparazitiku, ale i larvy citlivých hlístic. Pokud chceme odčervit celé stádo, vybereme cca **10 % klinicky zdravých zvířat**, kterým nebude anthelmintikum podáno, abychom si zajistili nezasazené larvy. Aspoň jednou za rok provedeme kontrolu po odčervení, abychom potvrdili požadovaný účinek přípravku minimálně 90%. Na laboratorní vyšetření odebereme vzorky trusu od vybraných zvířat 7 až 14 dní po odčervení (ne dříve). V případě nálezu víc než +- (ojediněle) vše zaznamenáme a opakujeme odčervení s jinou účinnou látkou, např. albendazol x ivermektin. Opět zašleme vzorky trusu na vyšetření. Je potřeba mít kompletní údaje o datu odčervení, použitém přípravku a výsledcích parazitologického vyšetření. Závažnost situace posoudí veterinář.

Sledování rezistence se ukazuje v posledních 3 letech jako aktuální. Před více než 10 lety se rezistence začala u nás pomalu rozvíjet. Zvířata byla relativně v dobré kondici, takže pozitivní dopad odčervení se výrazně neprojevil. I při klinických projevech, v té době se jednalo hlavně o průjmy, nastalo zlepšení zdravotního stavu. Za této situace lze předpokládat, že v minulosti byla rezistence u cca 20 % červů, takže většina byla odčervěním usmrcena. Přítomnost rezistentních larev na pastvinách postupně zvyšovala procentuální zastoupení rezistentních červů. Na rezistenci jsme byli upozorněni nápadným zvýšením nebezpečné infekce krevsajícími vlašovkami *Haemonchus contortus*, které jsou celosvětově známé rychlým vznikem rezistence proti benzimidazolům (albendazol, fenbendazol...-zol) i avermektinům (ivermektin, doramektin, abamektin...). Ve stádech se začali objevovat anemičtí a vyhublí jedinci, zvyšovaly se počty úhynů. V současné době je zaznamenáván v narůstajícím počtu chovů omezený až minimální pozitivní efekt odčervení na zdravotní stav stáda. Máme potvrzenou multirezistenci neboli odolnost parazitů proti oběma základním účinným látkám benzimidazolům i avermektinům. V takovém případě je poslední šancí moxidektin, který působí proti hlísticím i hypobiotickým larvám ve sliznici. Je obsažen v přípravku Cydectin TriclaMox 1mg/ml + 50 mg/ml Oral Solution for sheep, který není u nás k dispozici. Veterinář v případě nutnosti požádá o dovoz na výjimku USKVBL. Tento přípravek musí být striktně aplikován **pouze léčebně při zjištění multirezistence**, nikoli preventivně. Parazitě mohou v případě nadužívání rovněž vyvinout rezistenci a my bychom přišli o poslední možnost likvidace odolných červů. Zatím se bohužel celosvětově nedaří rozvinutou rezistenci zvrátit do původního stavu 90% efektu účinných látek.

Nejllepší cestou v boji proti parazitům je celosvětově uznávaná selekce chovu, výběr odolných jedinců pro další chov a kvalitní výživa.

prof. MVDr. Vlasta Svobodová, CSc.
Fakulta veterinárního lékařství, VETUNI Brno

z chovů, kde jsou někteří psi využíváni pro psí zápasy, zvyšuje se bohužel pravděpodobnost, že dojde k vážnému problému. Zemědělcům jsou občas takoví psi nabízeni jako zejména vhodní pro boj s predátory. Dochází také k tajení zdravotních vad v chovech psů, ne vždy se chovní psi dostatečně zdravotně vyšetřují. Důsledky takového přístupu opět dopadnou na zemědělce, kterým místo usnadnění jejich podnikání přinesou práci a výdaje navíc.

Pokud se využití pasteveckých psů hájí tradicí, je třeba dodat, že v původních podmínkách by problémový pes byl zabit nebo ponechán vlastnímu osudu. V současném světě věci fungují jinak a je třeba se k nim postavit čelem. Přesto věřím, že alespoň některé z těchto problémů jsou řešitelné, ostatně již nyní u nás funguje řada chovatelů hospodářských zvířat i s využitím pasteveckých psů. Musí se však vyjednat systémovější podpora a zvýšit dostupnost kvalitních informací pro ty, kteří teprve začínají.

Anna Saxlová



Pes importovaný z Turecka. Povahově vyrovnaný jedinec může být chován i na české vesnici. Foto: Lucie Kaiprová



Starý dobrý pes je k nezaplacení, je to něco, k čemu se zdejší chovatelé budou muset postupně dopracovat. Staří psi pomůžou chovatelům vychovat mladší generace. Foto: Anna Saxlová



Pastevečtí psi mají v klidu zvládat i pohyb mimo své území. Foto: Pavlína Seifertová

■ SVAZ CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ NA BRNĚNSKÉM VÝSTAVIŠTI

Vážení chovatelé a obdivovatelé malých přežvýkavců, rádi bychom Vás jménem Svazu chovatelů ovcí a koz z.s co nejsrdečněji pozvali na akci

ANIMAL TECH

Výstava hospodářských zvířat se bude konat od 22. do 26. dubna 2023 (sobota - středa).

Náš Svaz bude mít svou expozici v pavilonu P. Ve spolupráci s Klubem zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů připravujeme bohatý doprovodný program. Součástí naší expozice bude i ukázka plemen ovcí a koz. Bude připraveno i malé občerstvení a posezení pro naše členy a chovatele. Srdečně Vás zveme spolu s rodinnými příslušníky, přáteli a kamarády malých přežvýkavců.

Pro nákup vstupenky za zvýhodněnou cenu 60 Kč využijte promo kód uvedený v aktualitě na první straně Zpravodaje.

Na Vaši návštěvu se těší

Vedení Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.



SCHOK
SVAZ CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ



Centrum rozvoje Česká Skalice, o.p.s., Královéhradecké sdružení svazu chovatelů ovcí a koz
a Správa NKP státního zámku Ratibořice

Vás srdečně zvou na osvětovou akci

DEN ZEMĚ

V BABIČČINĚ ÚDOLÍ




aneb RATIBOŘICKÉ OVČÁČKÉ SLAVNOŠTI

v sobotu 29. dubna 2023 od 10 do 16 hodin



- ukázka pastvy ovcí, práce ovčáckého psa a stříhání ovcí
- přehlídka plemen ovcí a koz
- nabídka produkce od drobných zemědělců, chovatelů a pěstitelů
- ochutnávka ovčích a kozích sýrů i dalších specialit
- předvedení práce kovářů a ručního zpracování vlny
- stánkový prodej místních výrobků a rukodělných předmětů
- vystoupení folkové hudební skupiny
- pozorování Slunce s Hvězdárnou v Úpici
- tvořivé dílny a soutěže pro děti i dospělé

- tvoření se Střediskem volného času Bájo 
- sportovní a služební kynologie

Akce se koná za každého počasí!

Vstupné: 50 Kč



Tento projekt je spolufinancován z prostředků Města Česká Skalice.



METODIKA KONTROLY ZDRAVÍ

Nákazová situace v ČR v oblasti kontroly zdraví ovcí a koz

Výsledky povinného monitoringu nákaz ovcí a koz v rámci MKZ v roce 2021 a v roce 2022

- Brucelóza ovcí a koz - bez výskytu pozitivních případů
- Klusavka - bez výskytu pozitivních případů
- Tuberkulóza koz - bez výskytu pozitivních případů
- Maedi-Visna - v roce 2021 bylo potvrzeno 1 sérologicky pozitivní zvíře, v roce 2022 potvrzeno 5 pozitivních zvířat - zlepšení nákazové situace oproti předešlým letům (v roce 2020 - 43 pozitivních případů v ČR).
- Artritida a encefalitida koz - bez výskytu pozitivních případů
- Katarální horečka ovcí (v rámci MKZ povinný monitoring pouze u skotu); SVÚ v roce 2021 prováděly rovněž vyšetření KHO u ovcí a koz. Celkem bylo takto vyšetřeno 92 vzorků sérologicky (ELISA) a 199 vzorků virologicky (PCR). Všechna tato vyšetření byla negativní na KHO.

Nákazová situace v Evropě

Aktuální výskyt neštovic ovcí a koz ve Španělsku

K 15. 2. 2023 bylo ve Španělsku potvrzeno 26 ohnisek nákozy.

Jedná se o nakažlivé onemocnění ovcí a koz, které bylo ve většině evropských zemí eradikováno, v letech 2010 - 2015 se onemocnění vyskytlo v Bulharsku a v Řecku.

Onemocnění se vyskytuje v Turecku, v Africe severně od rovníku, na Středním východě a v Asii.

Ve Španělsku se nyní nákaza vyskytla po více než 50 letech od eradikace, původ viru zůstává neznámý.

Jedná se o Nákazu kategorie „A“ (podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/1882 - nákazy, které se běžně v Unii nevyskytují a jakmile jsou zjištěny, je nutné přijmout okamžitá opatření k eradikaci.)

Neštovice ovcí a koz (Capripoxvirus, poxviridae)

Virové onemocnění ovcí a koz charakterizované horečkou, generalizovaným výskytem kožních nodulů (papul), změnami na vnitřních orgánech (zejména v plicích).

Inkubační doba je 8-13 dnů, vzácně může dojít k perakutnímu úhynu před objevením se klinických příznaků, vysoká mortalita.

Obvykle onemocnění začíná horečkou, po 2 - 5 dnech se objeví na kůži makuly - malá ohraničená ložiska hyperémie (překrvení), které přechází v papuly - vystouplá, tvrdší ložiska o velikosti 0,5 - 1 cm, které pokrývají celé tělo nebo jsou omezeny na oblast třísel, axil a perinea. Papuly na sliznicích mohou ulcerovat a nekrotizovat. Následuje rozvoj zánětu nosní sliznice, spojivky a zvětšení všech povrchových mízních uzlin. Rozvíjí se dušnost v důsledku vnitřních změn na plicích, často se vyskytuje sekundární pneumonie.

Při pitvě jsou papuly nacházeny na vnitřních orgánech, jazyku, v dutině ústní, průdušnici i jícnu. Vyskytují se změny na játrech, ledvinách a běžné jsou četné léze na plicích.

Onemocnění není přenosné na člověka, vnímavé jsou pouze ovce a kozy.

Katarální horečka ovcí (KHO)

Jedná se o infekční virové onemocnění přenášené vektory, postihuje volně žijící a domácí přežvýkavce (ovce, kozy, skot, buvoli, jeleni, většina druhů afrických antilop a velbloudů).

Infekce často probíhá inaparentně, v klinické formě se vyskytuje zejména u ovcí, zvláště u jehňat.

Výskyt v Evropě:

- Výskyt v roce 2021: Belgie, Bulharsko, Německo, Španělsko, Francie, Řecko, Chorvatsko, Itálie, Polsko, Rumunsko.
- Výskyt v roce 2022: Portugalsko, Španělsko

Brucelóza ovcí a koz

Výskyt v Evropě

- Výskyt v roce 2021: Španělsko, Itálie
- Výskyt v roce 2022: Kypr (3 ohniska)

Klusavka

Ovce

Celkový počet potvrzených případů klusavky v zemích EU v roce 2021: 551

81,3 % případů klasické klusavky bylo z 6 členských států EU, z toho nejvíce ze Španělska (ES) - 184, Itálie (IT) - 148, Řecka (EL) - 74.

Kozy

Celkový počet potvrzených případů klusavky v zemích EU v roce 2021: 224

97,8 % případů klasické klusavky bylo z 6 členských států EU, z toho nejvíce z Kypru (CY) - 135, Španělska (ES) - 45, Itálie (IT) - 23.

ČR podala v květnu 2022 na Evropskou komisi (EK) žádost o udělení statusu zanedbatelného rizika ke klasické klusavce pro celé území ČR. EK si v druhé polovině roku 2022 vyžádala doplňující informace k některým bodům a dále sdělila, že Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) bude vypracovávat vědecké stanovisko k žádosti ČR - jako termín, kdy by mělo být vědecké stanovisko vypracováno, bylo uvedeno září 2023. Realizace udělení statusu by poté proběhla pravděpodobně až v roce 2024.

Metodika kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace na rok 2023 - OVCE

Stále platí povinnost vyšetřovat na:

Brucelózu ovcí a koz (B. melitensis)

- plemenní licentování beraní 1 x ročně (EpC100)
- v hospodářstvích (stádech) s tržní produkcí mléka nebo v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provádí 1x ročně. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazuje 25 % samičích zvířat (všech plemen), která jsou starší 12 měsíců nebo jsou v laktaci, a to nejméně 50 samičích zvířat (je-li v hospodářství méně než 50 zvířat, musí být vyšetřena všechna starší 12 měsíců, nebo která jsou v laktaci) a všichni nekastrovaní samci starší 6 měsíců, vyjma jatečných beránků (EpC111).

- všechny zmetalky - (jeden odběr) odběr se provede bezprostředně po zmetání (EpC120).

- při podezření z nakažení se vyšetřují zmetci, případně plové obaly, jestliže matka je neznámá (EpC130).

TSE - Klusavku

Uhynulá, utracená a nutně poražená zvířata starší 18 měsíců nevykazující změnu chování nebo příznaky postižení nervového systému, v souladu s přílohou III. nařízení Rady a EP (ES) č. 999/2001 (EpC322).

Maedi-Visnu

Změna MKZ od roku 2023 - vyšetření hrazeno chovatelem, vyšetření se provede 1x za 3 roky. U chovů, kde se vyšetření na Maedi-Visnu provádělo v roce 2022, platí vyšetření tři roky a bude se opakovat na náklady chovatele až v roce 2025.

Hospodářství musí být prosté na základě vyhodnocení laboratorního vyšetření ze strany KVS SVS anebo se jedná o nové hospodářství zařazené do kontroly užitkovosti, respektive již ozdravené hospodářství. Pozitivní hospodářství z předešlých let může být do monitoringu zařazeno až po ozdravení a na základě rozhodnutí příslušné KVS SVS. Seznam hospodářství v kontrole užitkovosti poskytne SCHOK.

V hospodářstvích (stádech) v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provede 1 x za 3 roky. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazuje 25 % samičích zvířat (všech plemen) starších 12 měsíců nebo v laktaci, a to nejméně 50 samičích zvířat (je-li v hospodářství méně než 50 zvířat, musí být vyšetřena všechna starší 12 měsíců, nebo která jsou v laktaci) a všichni nekastrovaní samci starší 6 měsíců, vyjma jatečných beránků.

Stále platí povinnost provádět:

Genotypizace - stanovení genotypu prionového proteinu

- Zvířata v rámci šlechtitelského programu podle jednotlivých plemen vybraných SCHOK a Dorper Asociace cz (EpC310)

Genotypizace - Parentitu (EpC313)

Pro rok 2023 zůstává povinnost vyšetřovat zvířata určená pro plemenářská zařízení na tyto nákazy:

- Epididymitida beranů (*Brucella ovis*): celkem 3x před zařazením berana do střediska pro odběr spermatu, dále 1x ročně
- Brucelóza (*Brucella melitensis*): celkem 2x před zařazením berana do střediska pro odběr spermatu, dále 1x ročně

Metodika kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace na rok 2023 - KOZY

Stále platí povinnost vyšetřovat na:

Brucelózu ovcí a koz (B. melitensis)

- plemenní licentování kozli 1 x ročně (EpD210)
- v hospodářstvích (stádech) s tržní produkcí mléka nebo v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provádí 1x ročně. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazuje 25 % samičích zvířat (všech plemen), která jsou starší 12 měsíců nebo jsou v laktaci, a to nejméně 50 samičích zvířat (je-li v hospodářství méně než 50 zvířat, musí být vyšetřena všechna starší 12 měsíců, nebo která jsou v laktaci) a všichni nekastrovaní samci starší 6 měsíců, vyjma jatečných kozlíků (EpD221)

- všechny zmetalky - (jeden odběr) odběr se provede bezprostředně po zmetání (EpD200)

- při podezření nakažení se vyšetřují zmetci, případně plové obaly, jestliže matka je neznámá. (EpD230)

Tuberkulózu

V hospodářstvích (stádech) s tržní produkcí mléka se vyšetřuje jedenkrát ročně 25% samičích zvířat (všech plemen) starších 12 měsíců, a to nejméně 50 samičích zvířat (je-li v hospodářství méně než 50 zvířat, musí být vyšetřena všechna), (EpD100)

TSE - Klusavku

Všechna uhynulá, utracená a nutně poražená zvířata starší 18 měsíců nevykazující změnu chování nebo příznaky postižení nervového systému, v souladu s nařízením Rady a EP (ES) č. 999/2001 (EpD312)

Artritidu a encefalitidu koz

Změna MKZ od roku 2023 - vyšetření hrazeno chovatelem, vyšetření se provede 1x za 3 roky. U chovů, kde se vyšetření na Artritidu a encefalitidu koz provádělo v roce 2022, platí vyšetření tři roky a bude se opakovat na náklady chovatele až v roce 2025.

Hospodářství musí být prosté na základě vyhodnocení laboratorního vyšetření ze strany KVS SVS anebo se jedná o nové hospodářství zařazené do kontroly užitkovosti, respektive již ozdravené hospodářství. Pozitivní hospodářství z předešlých let může být do monitoringu zařazeno až po ozdravení a na základě rozhodnutí příslušné KVS SVS. Seznam hospodářství v kontrole užitkovosti poskytne SCHOK.

V hospodářstvích (stádech) v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provede 1 x za 3 roky. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazuje 25 % samičích zvířat (všech plemen) starších 12 měsíců nebo v laktaci, a to nejméně 50 samičích zvířat (je-li v hospodářství méně než 50 zvířat, musí být vyšetřena všechna starší 12 měsíců, nebo která jsou v laktaci) a všichni nekastrovaní samci starší 6 měsíců, vyjma jatečných kozlíků.

Pro rok 2023 zůstává povinnost vyšetřovat zvířata určená pro plemenářská zařízení na tyto nákazy:

- Epididymitida beranů (*Brucella ovis*): celkem 3x před zařazením kozla do střediska pro odběr spermatu, dále 1x ročně
- Brucelóza (*Brucella melitensis*): celkem 2x před zařazením kozla do střediska pro odběr spermatu, dále 1x ročně

Novinky v legislativě - novela Veterinárního zákona - 166/1999 Sb.

Novela Veterinárního zákona - účinnost od 1. 10. 2022

Chovatelé hospodářských zvířat

Dosavadní oznamovací povinnost chovatele hospodářských zvířat (podnikatele) ohlásit na KVS nejméně 7 dnů předem zahájení a ukončení podnikatelské činnosti je z veterinárního zákona **vypuštěna**.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 a k němu vydaná nařízení Komise v přenesené pravomoci zakotvují povinnosti provozovatelů, mezi něž patří také **povinnost chovatele hospodářských zvířat (podnikatele) registrovat svůj chov - „zařízení“**. Vyjmenované typy zařízení podléhají schválení.

§ 5a a 5b stanovuje obecnou povinnost subjektů požádat o schválení nebo registraci a svěřuje kompetenci k registraci

nebo schvalování, včetně pozastavení nebo odejmutí schválení krajským veterinárním správcem (KVS). Zároveň stanovuje subjekty, na které se tato povinnost nevztahuje:

- **chovatelé evidovaných zvířat podle plemenářského zákona, kteří jsou povinni evidovat svá hospodářství podle plemenářského zákona**

- **osoby podle § 13a odst. 1 zákona na ochranu zvířat proti týrání, které mají oznamovací povinnost podle zákona na ochranu zvířat proti týrání.**

KVS nadále registruje:

- **zařízení provozovatelů podle čl. 84 nařízení Evropského parlamentu Rady (EU) 2016/429 („Provozovatelé provozující zařízení, jež chovají suchozemská zvířata či odebírají, vyrábějí, zpracovávají nebo skladují zárodečné produkty“);**

- **dopravce podle čl. 87 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 a podle čl. 3 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/2035 („Dopravci chovaných kopytníků, kteří tato zvířata přepravují mezi členskými státy, nebo mezi členským státem a třetí zemí“);**

- **provozovatele svodu zvířat podle čl. 90 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 („Provozovatelé provádějící nezávisle na zařízení svody chovaných kopytníků a drůbeže, včetně těch, kteří zvířata nakupují nebo prodávají“).**

Zařízení a provozovatelé registrovaní nebo schválení v souladu s dosavadními právními předpisy před dnem použitelnosti nařízení (EU) 2016/429 se považují za registrované či případně schválené v souladu s uvedeným nařízením (nová úprava tedy nepřinese nové administrativní povinnosti dosavadním subjektům).

Přemístění a přeprava zvířat

Ruší se pojem shromažďovací středisko – nově se označují tyto subjekty jako **zařízení pro svody kopytníků nebo zařízení pro svody drůbeže** podle čl. 94 odst. 1 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 („zařízení pro svody kopytníků a drůbeže, z nichž jsou zvířata přemísťována do jiného členského státu nebo která přijímají zvířata z jiného členského státu“).

Zrušuje se povinnost dopravce, který je držitelem povolení k přepravě skotu, prasat, **ovcí nebo koz**, žádat krajskou veterinární správu **o schválení prostor pro čištění a dezinfekci**

Nový formulář žádosti na webových stránkách SVS ČR:

<http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/zivotni-situace/nahrada-nakladu-a-ztrat-vzniklych-v.html>

■ DOTACE PRO CHOVATELE OVCÍ A KOZ V ROCE 2023

V roce 2023 bude i nadále Národní dotace na šlechtění a plemenitbu (dotační titul 2.A.) administrovat náš Svaz prostřednictvím SZIF. Zároveň budeme administrovat také žádosti o dotaci na genetické zdroje, které se týkají plemen valašská a šumavská ovce, bílá a hnědá koza krátkosrstá prostřednictvím Ministerstva zemědělství ČR. Při administraci dotací se budeme řídit vydanými Zásadami Ministerstva zemědělství pro rok 2023, která jsou již zveřejněna na našem webu www.schok.cz/dotace. Příjem žádostí bude probíhat

dopravních prostředků.

Ustanovení § 9a a 9b, týkající se dosavadních *shromážděvacích středisek a obchodníků s hospodářskými zvířaty* (osob, které jako podnikatelé přímo nebo nepřímo nakupují a prodávají skot, prasata, ovce či kozy), bylo ze zákona vypuštěno. Podmínky činnosti **zařízení pro svody kopytníků a drůbeže** stanovuje čl. 94 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) 2016/429. V případě, že obchodníci se zvířaty fyzicky nevlastní žádné hospodářství (stáj), budou nově registrovaní podle čl. 94 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) 2016/429 jako **provozovatelé provádějící svody nezávisle na zařízení**.

Seznam nákaz – změna v příloze č. 2

Příloha č. 2 k veterinárnímu zákonu v současnosti uvádí **výčet nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka**, které jsou považovány za nebezpečné, a jejich původců.

Příloha č. 2 zahrnuje:

- **náказы uvedené v příloze prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/1882 – toto nařízení uvádí definice kategorií nákaz A, B, C, D a E**

- **ostatní náказы považované z odborných důvodů v podmínkách ČR za nebezpečné**

- **náказы uvedené v rozhodnutí Světové organizace pro zdraví zvířat č. XXXI ze dne 27. května 2004 o jednotném seznamu nákaz a o zavedení nového systému jejich hlášení**

Seznam nákaz – nová příloha č. 3

Příloha č. 3 k veterinárnímu zákonu **nově obsahuje seznam nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka pro účely poskytování náhrady nákladů a ztrát**.

Na rozdíl od dosavadní právní úpravy se seznam nákaz pro účely poskytnutí náhrady nákladů a ztrát chovatelům a dalším subjektům stanoveným veterinárním zákonem nově zakotvuje ve zvláštní příloze k tomuto zákonu.

Jedná se o náhradu nákladů a ztrát, které vznikly v důsledku provádění mimořádných veterinárních opatření nařízených k tlumení některé z vyjmenovaných nebezpečných nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, uvedených v příloze, a k ochraně před jejich šířením, anebo při nálezu původce této náказы nebo nemoci.

V § 70 se prodloužila lhůta pro podání žádosti k poskytnutí nákladů a ztrát z 6 týdnů na 8 týdnů.

v elektronické formě. Komunikace s chovatelem elektronickou formou má své nesporné výhody, a proto budeme v tomto směru pokračovat. V případě, že jste si založili mail, popřípadě ho změnili, nezapomeňte nám to oznámit. Podobně prosím sdělte jakékoli jiné změny vašich identifikačních údajů (adresa, číslo účtu apod.). Děkujeme.

- **Dotace na ovce** – administruje Mgr. Šárka Dvořáková – dvorakova@schok.cz.

- **Dotace na kozy** – administruje Šárka Kořínková – korinkova@schok.cz.

Ing. Jiří Huml

Výňatek ze Zásad pro rok 2023

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

Účel

Na základě zákona č. 154/2000 Sb. a vyhlášek MZe ČR, kterými se provádějí některá ustanovení zákona č. 154/2000 Sb., a zákona č. 166/1999 Sb. zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

2.A.e. Kontrola užitkovosti, výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a posuzování a kontrola dědičnosti užitkových vlastností a zdraví vyjmenovaných hospodářských zvířat

2.A.e.1. Kontrola užitkovosti

2.A.e.1.a. Podpora chovateli, jehož vyjmenovaná hospodářská zvířata jsou zařazena do KU, oprávněným osobám zajišťujícím KU. Podpora chovatelům bude poskytnuta prostřednictvím oprávněných osob, které zajišťují KU, z toho oprávněná osoba obdrží, pokud se jedná o skot 8 %, pokud se jedná o ostatní vyjmenovaná hospodářská zvířata 4 % z přiznané dotace za účelem zajištění administrace.

ovce a kozy

- 2.A.e.1.a.0.1. u ovcí do 150 Kč za 1 kus, zapojený v KU
- 2.A.e.1.a.0.2. u ovcí s prováděnou kontrolou mléčné užitkovosti do 300 Kč za 1 kus, zapojený v KU
- 2.A.e.1.a.K. u koz do 300 Kč za 1 kus, zapojený v KU

2.A.e.1.b. Podpora oprávněným osobám zajišťujícím KU na zabezpečení rozborů vzorků mléka

ovce a kozy

- 2.A.e.1.b.2. u ovcí do 9 Kč na 1 kus v KU dojených plemen v chovech, kde je prováděna kontrola mléčné užitkovosti

■ ZÁPIS Z JEDNÁNÍ RADY PLEMENNÉ KNIHY KOZ (RPKK), KTERÁ SE KONALA DNE 28. 2. 2023

V KANCELÁŘI SCHOK Z.S., CHOVATELŮ 500, HRADIŠTKO

Začátek 10.30

Přítomni: Ing. Ladislav Strnad, Ing. Věra Mátlová, Ing. Richard Konrád, Ing. Jitka Látalová, prof. Ing. Luboš Vostrý, Milan Domán, Josef Pulíček

Chov. kluby: AN – Katarína Mašátová, DP – Ivana Pokorná
Omluveni: ZK – Marcela Staňková

Hosté: Šárka Kořínková, Ing. Martin Neuwirth, Mgr. Renata Dolejšová

Program:

- 1) Zahájení

- 2.A.e.1.b.3. u koz do 7 Kč na 1 kus v KU dojených plemen
- 2.A.e.2. Výkonnostní zkoušky, kontrola dědičnosti, odhad plemenné hodnoty

2.A.e.2.i. Podpora chovateli na plemenného berana pocházejícího z chovu zapojeného v KU a zapsaného do PK s přiděleným ústředním registrem chovaného v době od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023.

- 2.A.e.2.i. do 17 Kč na jeden krmný den

2.A.e.2.j. Podpora chovateli na plemenného kozla pocházejícího z chovu zapojeného v KU a zapsaného do PK s přiděleným ústředním registrem chovaného v době od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023.

- 2.A.e.2.j. do 20 Kč na jeden krmný den

2.A.e.2.k. Podpora chovateli na plemenného berana nebo kozla s doloženou plemennou hodnotou, vybraného uznaným chovatelským sdružením do plemenitby a prodaného a zařazeného v elitních třídách v období od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023.

- 2.A.e.2.k.1. do 3 500 Kč na 1 kus berana
- 2.A.e.2.k.2. do 3 500 Kč na 1 kus kozla

2.A.e.3. Podpora testování

2.A.e.3. Podpora osobě oprávněné k testování a posuzování vyjmenovaných hospodářských zvířat a chovatelským podnikům prasat.

2.A.e.3.e. Podpora osobě oprávněné k testování a posuzování ovcí nebo koz na provádění testů výkrmnosti a jatečné hodnoty, provozované příslušným uznaným chovatelským sdružením.

- 2.A.e.3.e. do 15 000 Kč na 1 prověřenou skupinu v roce

- 2) Vyhodnocení kontroly užitkovosti koz za rok 2022, včetně produkce kozlů
- 3) Stanovení výběrových kritérií pro jednotlivá plemena koz pro rok 2023
- 4) Určení hodnotitelů pro přehlídky kozlů v roce 2023
- 5) Metodika hodnocení vemen dojených plemen koz
- 6) Projednání úprav šlechtitelských programů plemen AN, BU
- 7) Projednání navýšení poplatků za služby plemenné knihy
- 8) Projednání podnětů z chovatelských klubů
- 9) Různé, diskuse
- 10) Závěr

1) Zahájení

Jednání zahájil v 10,30 hodin přivítáním přítomných předseda Rady Ing. Ladislav Strnad, který poté předložil ke schválení program jednání dle pozvánky. Ing. Strnad navrhl ověřovatele zápisu Ing. Věru Mátlovou, zapisovatelem Ing. Strnada. Přítomno 7 členů RPCK s hlasem rozhodujícím. Ing. Konrád provedl kontrolu zápisu z minulého jednání.